Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 110 | Łódź, Poniedziałek, 12 maja 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, י"ד אייר תר"ץ | № 110

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

יודישער ווירטשאפטליכער ראט

היינט - גרויסע בעראטונג פון יודישען קאלא, פערטרעטער פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס און פארשטעהער פון „דזשאינט"

ווארשא, 11. (טעל. פון אונזער קארעספ.) מארגען (היינט מאנטאג) קומט פאר א גרויסע בעראטונג אין יודישען קאלא צוזאמען מיט פארשטעהער פון די יודישע ווירטשאפטליכע אינסטיטוציעס און די פארשטעהער פון „דזשוינט" ד"ר בערנהארד קאהן און שווייקער. די בעראטונג האט די אויפגאבע צו שאפען א יודישען ווירטשאפטליכען ראט, וואס דארף אויסארבייטען די פלענער און די מיטלען, ווי אזוי צו העלפען דער פעראַרימטער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען.

מ'לאזט נישט יודישע קהלות איינמאהנען שטאט מיט צוואנג

ווארשא, 11. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

דער נאציאנאל־ראט האט בעקומען א טעלעגראפישע ידיעה פון ווילנא או לויט דער פעראָרדנונג פון ווילנער וואיעוואדע איז פערווערט געווארען די יודישע קהלות איינצומאהנען שטאט אויף א צוואנגס־אופן, און דאס בעראהט די פינאנצען פון די קהלות.

דער נאציאנאל־ראט האט בעשלאסען צו שיקען מארגען דעם ענין א רעלעגאציע צום בילדונגס־מיניסטער ה' טשערווינסקי.

דער טומעל ארום דער לויה פון פערשטארבענעם וויצע־מארשאלעק פאזנער

ווארשא, 11. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

אין ווארשא טומעלט זיך ארום דער פארשטע־הענדיגער לייה פון פערשטארבענעם פ.פ.ס.־אישע פיהרער און וויצע־מארשאלעק סעג. סטאניסלאוו פאזנער.

פאזנער איז געווען א יוד, נישט קיין געשמדטער אבער א קאנפעסיאנסלאזער, פארן טויט איז זיינע ווילען געווען מ'זאל איהם באגראבען צווישען די קאנפעסיאנסלאזע. זיינע חברים און פריינד האבען אויסגעפועלט מ'זאל איהם בעגראבען אויפ'ן עוואנגעלישען בית־עולם, וואו עס ליגען שוין פיל קאנ־פעסיאנסלאזע. דאס האט ארויסגערופען אן אויפ־רודערונג אין די יודישע קרייזען, עס האבען זיך א־ריינגעמישט הרב פאזנער, א ווייטער קרוב פון פערשטארבענעם, א קרוב פון ביאליסטאק, און א קרובה, די פרוי רובינשטיין, וועלכע ווילען נישט דערלאזען, אז די קבורה זאל פארקומען נישט אויפ'ן יודישען בית־עולם.

מאנטאג אינדערפריה וועט א דעלעגאציע פון דער יודישער קהלה מיט ה' פארבשטיין בראש און פון חסר של אמת אוועק צום רעגירונגס־קאמיסאר מכוח דער לייה פון פערשטארבענעם.

דאס שטעטעל אוהנאוו אפגעברענט צום צווייטען מאל

לעמבערג, 11. (טעלעפאניש). אין שטעטעל אוהנאוו איז פאר דער וואך צום צווייטען מאל אויסגעבראכען א שרפה, ארום 3 א זייגער נאכמי־טאג האט זיך אנגעצונדען א סטאדאלע הינטער דער שטאט צוליב רעם, וואס קינדער זענען זיך אומ־פארזיכטיג בעגאנגען מיט שוועבעלעך. צוליב'ן שטאר־קען ווינט האבען זיך די פלאמען אריבערגעווארפען אויף אנדערע בנינים און האבען ארומגענומען דעם דרום־טייל פון שטעטעל, עס זענען אפגעברענט גע־ווארען 29 הייזער און 24 סטאדאלעס. צו הילף זענען געקומען די פייערלעשער פון דער גאנצער אומגעגנד. דער היזק בעטרעפט א האלבען מיל־יאן זלאטעס.

די אקציע צו עפענען יודישע שולען אין האלאנד.

האג, (י. ט. א.) די יודישע ראטמענער אין היגען שטאדט־ראט זענען צום ערשטען מאל ארויס־געטרעטען מיט דער איניציאטיוו צו עפענען א יו־דישע עלעמענטאר־שול, וואו די יודישע קינדער זאלען נעבען די אלגעמיינע למודים בעקומען א רעליגיעזע ערציהונג. די יודישע ראטמענער האַ־פען, אז ביי דער מיטווירקונג פון די סאציאליס־טישע ראטמענער, וועט זיי געלונגען דעם פלאן צו פערווירקליכען.

10 יאהר „נומערוס קלויזוס"

א טרויעריגער אונגארישער יובילעאום

בודאפעשט, (יס"א) אין אקטאבער פון נעכ־סטען סעמעסטער ווערט 10 יאהר, זייט אין אונגארן איז איינגעפיהרט געווארען דער „נומערוס קלויזוס" און די מעהרהייט יודישע סטודענטען מוז שטודי־רען אויף אויסלענדישע הויכשולען. אין צוזאמען־האנג דערמיט בערעכענט די יודיש־אונגארישע ווא־כענשריפט „ערושעגלעקען", אז די אונגארישע יו־דישע סטודענטענשאפט אין אויסלאנד (אנ'ערך 1000 סטודענטען) גיט אויס העכער 2 און א האלב מיליאן פענגע יעהרליך. אין משך פון די 10 „נומערוס קלויזוס"־יאהרען זענען פון אונגארן ארויסגעפיהרט געווארען קיין אויסלאנד מינדעס־טענס 26 מיליאן פענגע (אנ'ערך 40 מיליאן זל.) צוליב דער „נומערוס קלויזוס"־גזרה

וואהל-פראטעסטען פון ווילנער קרייז

ווארשא, 11. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

דאס העכסטע געריכט וועט מארגען בעה־אנדלען א רייהע וואהל־פראטעסטען פון די וואהלען אין ווילנער קאנט. די פראטעסטען שטעלען אין סכנה דעם מאנדאט פון ד"ר י. גיגאדוקי.

זיצונג פון דער מאנופאקטור־סעקציע געגען די לאדזער פאבריקאנטען

ווארשא, 11. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער מא־נופאקטור־סעקציע ביים צענטראלען סוחרים־פער־באנד. די אנוועזענדע האבען זיך פיל בעקלאגט אויף די לאדזער פאבריקאנטען וועלכע דריקען די סוחרים, ווילען נישט געבען קיין קרעדיט, אפילו קורצטערמיניגען, א.א.וו. ס'איז בעשלאסען געווא־רען צונעהמען א רייה מיטלען געגען די לאדזער פאבריקאנטען.

9 קרבנות פון אן אויטאבוס־קאטאסטראפע

6 פון זיי ראנגלען זיך מיט'ן טויט

פויזען, 11. (ספ. טעל.) אויפ'ן שאסע, צווישען שכארא און מילאסלאוו איז נעכטען פארגע־קומען א שרעקליכע אויטאבוס־קאטאסטראפע. אן אויטאבוס מיט פאסאזשירען איז ארויף אויף א בוים און איז צוקלאפט געווארען, 9 פאסאזשירען און דער שאפער זענען פערוואונדעט געווארען. 7 פון זיי ראנגלען זיך מיט'ן טויט.

היינט מאנטאג, י"ד אייר (פסח שני) צו דער 18־טער יאהרצייט פון הרהג"הצ רבינו

אליהו חיים מייזל ב"ר משה זצ"ל

וועט אפגעריכט ווערען א

פייערליכע הזכרה

אין דער תלמוד תורה שוו. יאקובא נ' 6 פינקטליך 10.30 פרי.

אויפ'ן בית החיים וועלען געמאכט ווערען הזכרות פון 8 פרי ביז 5 א זייגער.

אלע מיטגלידער, פערעהרער און סימפאטיקער ווערען געבעטען פינקטליך און צאהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג פון דער ת"ת ע"ש הרה"ג זצ"ל

פרעזעס: יחיאל יצחק בערמאן

בעמערקונג: טראמוואי נ' 1 און נ' 6 קורסירען ביז'ן בית החיים.

אכטונג צעכען און האנדווערקער פעראיינען!

היינט, 8 אווענד קומט פאר אין לאקאל פון פריזיער צעך פיעטרקאווער 85 א

קאנפערענץ פון די פארשטעהער פון אלע צעכען און האנדווערקער פעראיינען אין לאדז

אין צוזאמענהאנג דערמיט פאדערען מיר אויף אלע צעכען און פער־איינען צו דעלעגירען 3 פארשטעהער אויף די דערמאנטע קאנפערענץ.

בעמערקונג: צוליב דער וויכטיגקייט פון דער קאנפערענץ ווערט איהר געבעטען אונבעדינגט צו דעלעגירען די פארשטעהער און אויך פינקטליך צו ערשיינען. פאר די וואס האבען נישט בעקומען קיין שריפטליכע איינ־לאדונגען דינט די אנאנס אלס איינלאדונג.

די פערוואלטונג פון צענטר. יור. האנדוו. פערבאנד פאלודניאווא 4.

6778

די לייטונג פון דאס ערשטע ארטאדאקסישע לעהר־אנשטאלט „דרכי נעם" פון ג. א. ליסס אין לאדז

מאכט בעקאנט דאס איינשרייבונגען פון תלמידים צום נייעם שול־יאהר 1930-31 קומען פאר טעגליך פון 9—1 = 4—7 אין די קאנצעלאריע פון דער אויבענדערמאנטער לעהר אנשטאלט קילינסקי נ' 50, טעלעפאן 215-26.

בעמערקונג: אלע איינשרייבונגען ווערען צייטווייליג אנגע־נומען אין דער קאנצעלאריע פון אויבינען לעהר־אנשטאלט קילינסקי 50 פראנט 1 שטאק.

6780

שפארט געלד!

די גוט בעקאנטע און לאנג עקזיסטירענדע פראצאוו־ניע פון קראוואטען און בינדעס, עמפפעהלט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע בינדעס.

הערשקאוויטש.

וואלבארסקא 31.

Z okazji zaręczyn

p. Rózi Kirszenbaumówny

z p. Józefem Kafemanem

życzy wiele szczęścia

Józef Lejbel

6784

ס'איז צו פערמיטען וואוינונגען

1 צימערדיגע מיט קוך מיט בעקוועמליכקייטען און 1 צימערדיגע אהן קוך

6770

בעזיכטיגען א גאנצען טאג פייפער־גאס 26.

צו ערפאהרען ביז 11 א זייגער פריה אין דער בוי־ביורא צעגיעלניאנא 101.

Dr. Donchin

ספעציאליסט פאר אויגען־קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

מאניושקי 1, טעל. 209-97

נעמט אן פון 9—1 מיטאג און פון 4—7 אווענד.

אנדענק-טאג פאר די געפאלענע אראבער

אראבער גרייטען צו גרויסע דעמאנסטראציעס אין ארץ-ישראל

ירושלים, (י. ט. א. טעלעגראפיש) די אראבישע עקזעקוטיווע האט בעשטימט דעם קומענדיגען פרייטאג אלס אנדענקס-טאג פון די געפאלענע אראבער, בעת די אויגוסט-אומרוהען.

אלע אראבישע געשעפטען וועלען זיין געשלאסען.

אין די מעטשעטען וועלען אפגעריכט ווערען ספעציעלע תפילות.

די אראבישע עקזעקוטיווע האט אויך בעשלאסען ארויסצושיקען אין דעם טאג דעפעשען צום הויך-קאמיסאר טשענסעלאר און קיין לאנדאן מיט די פאדערונג אויסצושטרייכען די באלפור-דעקלאראציע פון ארץ-ישראל-מאנדאט.

מוסאליני בעזייטיגט זיך פון דער מאכט

אויף א געוויסער צייט צוליב קראנקהייט

רוים, 11. (ספ. טעל.) ווייט א לענגערער צייט שמועסט מען, אין רוים, אז מוסאליני זאל אויף א געוויסע צייט בעזייטיגט ווערען פון וועלכער ס'איז מלוכה'שער ארבייט, מחמת ער איז אינגאנצען ערשעפט פיזיש. מוסאליני האט בריה ארורכגעפיהרען א קוראציע פון דער מאגען-קראנקהייט, פון וועלכער ער ליידט. מוסאליני'ס ארט זאל פארנעהמען גראף טשיאנא, א גרויסער פריינד זיינער און אויך מחותן; וייל טשיאנאס זוהן האט החתונה געהאט מיט מוסאלינים טאכטער.

בעפרייאונגס-אורטייל פאר אן'אראבער

ירושלים, 11. (יט"א טעלעגראפיש). היינט איז דא פארגעקומען דער פראצעס נעגען דעם אראבער מחמד על-קאביל, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין ארויסגעבען א בראשור נעגען דער אראבישער עקזעקוטיווע. דעם בעשולדיגטען איז ארויסגעטראגען געווארען א בעפרייאונגס-אורטייל.

פארשיקטע רבנים ליידען הונגער און קעלט.

ריגע, (י. ט. א.) לויט די ידיעות, וואס זענען דא אנגעקומען פון רוסלאנד, האבען די פארשיקטע רבנים לאזאראוו פון לענינגראד, דער מנהל פון דער נעוועלער ישיבה הרב נעטאנאוו און דער לענינגראדער קהלת יאסנאגראדסקי אויסצושטעהען אין סאלאווקי, וואוהין זיי זענען פארשיקט געווארען, גרויסע צרות. מען צווינגט זיי צו שווערע ארבייט, זיי ליידען פון הונגער (מחמת זיי עסען נישט פון געמיינזאמער קיך) און קעלט א. א. וו.

„ישיבת חכמי לובלין"

לובלין, 11. (טעלעפאניש) דאנערשטאג קומט מאר אין לובלין די פייערונג פון "ישיבת חכמי לובלין". צו דער פייערונג קומען פיל רביים און רבנים פון קאנגרעס-פוילען און גאליציען, דער בעלזער, אלעקסאנדערער, סאדיגורער, דער חפץ חיים א. א.

אינדיען צאהלט נישט קיין שטייערן

קאלקוטא, 11. (ספ. טעל.) 200 אינדישע געמיינדעס האבען בעשלאסען נישט צו צאהלען קיין שום שטייערן אלס פראטעסט געגען ארעסט פון גאנדהי'ן.

צוואנגס-היילונג פון ראק

ווארשא, 11. (טעלעפאניש). אין אינערן-מיניסטעריום ווערט אויסגעארבייט א געזעץ פראיעקט וועגען היילען די שרעקליכע ראק-קראנקהייט אויף א צוואנגס-אופן. וועגען יעדען פאל פון ראק וועט מען מוזען מעלדען און אויף די געזונדהייטס-מאכט וועט געפונען פאר נויטיג וועט מען דעם קראנקען אריינגעבען אין שפיטאל. דאס געזעץ ועהט פאראויס די פליכט צו פערלאנגען שפיטאלען פאר ראק-קראנקע.

גרויסע שרפה אין א פארט

100 פייערלעשער פערוואונדעט געווא ען

ניו-יארק, 11. (ספ. טעל.) צוליב אן אויפרייס אויף א נאפט-שיף איז אויסגעבראכען א שרפה אין פארט ניו-דזשערסי, בעת דער שרפה האבען אויפגעריסען 18 רעזערוואארען נאפט און בענזין, 100 פייערלעשער זענען בעת דער רעטונגס-אקציע אפגעברוהט געווארען.

לארד פאספילד בלייבט אויף זיין אמט

לאנדאן, 10. (ספ. טעל.) דער פאנאניאל אמט טיילט מיט, אז אלע ידיעות וועגען דעם, אז דער קאלאניען-מיניסטער לארד פאספילד זאל אראפ אין רימיסיע, שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט.

שטרענגע שטראף פאר שטעלן א ווידערשטאנד דער א"י-פאליציי

ירושלים, (יט"א) שלמה קאפליוק איז דורכ'ן היגען געריכט פערמשפט געווארען אויף 4 חדשים תפיסה פאר שטעלען א ווידערשטאנד דער פאליציי, וואס האט ארעסטירט זיין חבר יעקב ראוין. קאפליוק און ראוין געהערען צום עקסטרעם-לינקען לאגער. ראוין איז אין אן'אנדער פראצעס פערורטיילט געווארען צו דעפארטאציע.

דער מונקאטשער רבי אין ארץ-ישראל

ירושלים, (יט"א) אהער איז אנגעקומען דער מונקאטשער רבי שאפירא אין בעגלייטונג פון 6 אונגארישע רביים, די געסט זענען אויף דער פאהרט בעגעגענט געווארען דורך הונדערטער חסידים. דער מונקאטשער רבי מיט זיינע בעגלייטער וועלען זיך בעטייליגען אין די מירון-פייערליכקייטען.

סעסיע פון פעלקער-בונד-ראט

ווערט היינט געעפענט אין גענף

אויף דער סעסיע דארף בעשטעטיגט ווערען די קאמיסיע, וואס וועט אויספארשען די פראגע וועגען כותל מערבי

גענף, 11. (ספ. טעל.)

מארגען. (היינט מאנטאג) ווערט דא געעפענט די סעסיע פון פעלקער-בונד-ראט. אויף דער סעסיע וועט בריאן בערהרען די פראגע וועגען די פאראייניגטע שטאטען, פון איירא, דער דייטשער, אויסערן-מיניסטער רעכענט אויף דער טעגל כקיוט צו בעריהרען אין די געשפרעכען מיט בריאנ'ען די פראגען וועגען סאאר-געביט. גראנדי און בריאן וועלען האבען די געלעגענהייט צו שמועסען וועגען ענטוואפנונג אויף די ים'ען א.א.וו.

צו דער קאנפערענץ קומען די אויסערן-מיניסטארען פון 7 מלוכות, אזוי אז דאס וועט זיין די ערשטע גרויסע אינטערנאציאנאלע פאליטישע צוזאמענקונפט נאך דער לאנדאנער פלאטען-קאנפערענץ.

גענף, 11. (ספ. טעל.)

ווי יט"א דערוויסט זיך וועט די בריטישע דעלעגאציע אויף דער סעסיע פון פעלקער-בונד-ראט וואס עפענט זיך איצט אין גענף, אנרופען די נעמען פון די פארגעשלאגענע מיטגלידער פון דער פעלקערבונד-קאמיסיע, וואס דארף אויספארשען די פראגע וועגען כותל מערבי.

ווי בעקאנט, דארפען די מיטגלידער פון דער קאמיסיע בעשטימט ווערען דורך דער ענגלישער רעגירונג און בעשטעטיגט ווערען דורך דעם ראט פון פעלקער-בונד.

אן'אלטער יוד בעשטראפט

פאר שרייען אויף אן'ענגלענדער וועלכער פאהרט אום שבת

ירושלים, (יט"א) דער זעכציג-יעהריגער יודישער א. נוואליגער פון תל-אביב, רובאסקי איז בעשטראפט געווארען מיט 6 פונט און א רעפאויט פון פופציג פונט דערפאר, וואס ער האט נאכגעשריען נאכ'ן אויטאמאביל, מיט וועלכען עס איז געפאהרען דעם פערגאנגענעם שבת דער קרייז-פאליציי שעף רינס. רובאסקי האט געטענהט אז ער האט אנגענומען דעם ה' רינס פאר א יוד און איז געווען אויפגעבראכט, פארוואס ער איז מחלל שבת.

42 טויזענד יודען אין ריגע.

ריגא, (י. ט. א') עס זענען פערעפענטליכט געווארען די רעזולטאטען פון דער פאלקס-צעהלונג אין ריגע, פון וועלכע עס איז צו זעהען, אז אין ריגע זענען פערהאן 42,000 יודען, פון זיי 19,468 מענער און 22,360 פרויען, ד. ה. אויף יעדע הונדערט מענער אין ריגע זענען פערהאן 117 יודישע פרויען.

6000 קינדער לערנען זיך

אין די יודישע שולען פון „ארבייטער-רינג" אין אמעריקא

ניו-יארק, (י.ט.א.) דא איז געשלאסען געווארען אן'אויסשטעלונג, וואס האט געגעבען אן'אפשפיגלונג פון דער ענטוויקלונג פון יודישען שול-וועזען, וואס ווערט אויסגעהאלטען דורכ'ן „ארבייטער-רינג". די אויסשטעלונג האט געהאט א בעדייטענדען ערפאלג. אונטער'ן אויפזיכט פון „ארבייטער" זענען טעטיג 98 עלעמענטארע שולען, 8 מיטעל-שולען, 2 קינדער-גארטענס און איין לעהרער-סעמינאר אין 57 שטעדט אין די פאראייניגטע שטאטען און קאנאדע. די לעקציעס קומען פאר אין די אווענד-שעה'ן נאכדעם ווי די קינדער ענדיגען די למודים אין די אלגעמיינע שולען. אין די אלע שולען לערנען זיך העכער 6000 יודישע קינדער. דעם הויפט-געגענשטאנד בילדעט די יודישע שפראך און ליטעראטור.

זון, לופט, גרינס,
ספארט
בלערליי פערוויילונגען,
אטראקציעס
וועט ברענגען
די גראנדיעזע יודישע
גארטען-פערווילונג
דינסטאג, דעם 3-טען יוני
דעם 2-טען טאג שבועות
• אין פארק •
העלענאוו

פארשונגען פון דער יודישער שפראך דורך דער דייטשער אקאדעמיע

בערלין, (יט"א) ווי די יודישע טעלעגראפען אגענטור ווערט געוואהר עקזיסטירט אין די קרייזען פון דער „אקאדעמיע פאר וויסענשאפטליכער פארשונג פון דייטשטום" א שטארקער אינטערעס פאר דער פארשונג פון דער יודישער שפראך, ליטעראטור און פאלקלאר. די דאזיגע שטודיען זאלען בילדען א טייל פון די אויפגאבען פון געפלאנטען „אינסטיטוט פאר נעבען-שפראכען". אין דער דאזיגער ארבייט איז גרייט זיך צו בעטייליגען אויך דער „דייטשער שפראך-פעראיין". די פארשונגען פון דער יודישער שפראך וועלען וואהרשיינליך קאנצענטרירט ווערען אין פראנקפורטער אוניווערזיטעט וועלכער בעזיצט דערצו די פאסיגסטע בעדינגונגען. עס ווערט אויך געפלאנט ארויסצוגעבען א ספעציעלע צייטשריפט און א האנדביבליאטעק, געווידמעט דער פארשונג פון נעבען-שפראכען.

געהיימנישפולע אונטערהאנדלונגען

צווישען דייטשלאנד און די סאוויעטען

בערלין, 11. (ספ. טעל.) די פרעסע ברענגט געהיימנישפולע ידיעות וועגען סאוויעטיש-דייטשע אונטערהאנדלונגען, וואס דארפען ארומנעהמען דעם גאנצען קאמפלעקס בעציהונגען - פאליטישע און ווירטשאפטליכע צווישען ביידע לענדער. די דאזיגע אונטערהאנדלונגען וועלען ווייטער געפיהרט ווערען אין מאסקווע. דער דייטשער אמבאסאדאר אין מאסקווא דירקסען איז געקומען אויף א קורצע צייט קיין בערלין נאך ווייטערדיגע פולמאכטען און איז צוריק געפאהרען קיין מאסקווע וואו ער וועט ווייטער פיהרען די אונטערהאנדלונגען.

היטלעראווצעס און קאמוניסטען וועלען נישט צוגעלאזט ווערען אין בערלינער הויכשולען.

בערלין, 11. (ספ. טעל.) דער בערלינער מאגיסטראט האט בעשלאסען צו שליסען די העכערע שטאטישע שולען פאר די היטלעראווצעס און קאמוניסטען. דער שריט איז געמאכט געווארען לויט א פעראורדנונג פון אינערן-מיניסטער סעווערינג, וועלכער האט כאראקטעריזירט ביידע ריכטונגען אלס אנטי-מלוכה'שע.

לאדז
12 מאי 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
12 מאי 1930

סעסיע פון פעלקערבונד־ראט

היינט עפענט זיך אין גענף די ארדענטליכע סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראט. א חוץ א רייה לויפענדע פראגען וועט די סעסיע זיין געווידמעט דעם בעטראכטען פון בריאנס אינטערעסאנטען פראיעקט וועגען ארגאניזירען די פעראייניגטע שטאטען פון אייראפא. דער פראנצויזישער אויסערן־מיניסטער בעארבייט שוין לאנג זיין באליבטע אידעע וועגען דער עקאנאמישער און פאליטישער פעראייניגונג, פון אייראפא און וויל איצט פארלעגען זיין פראיעקט, אויף צו באקענען זיך מיט איהם, פאר אלע פארשטעהער פון די אייראפעאישע מלוכות, וועלכע וועלען זיך פערזאמלען אין גענף.

בריאן געהט ארויס פון דער הנחה, או נישט אבסטראקטע, נאר דורכאויס פראקטישע מאטיוען רעדען פאר דער פעראייניגונג פון די אייראפעאישע מלוכות. די מלחמה און איהרע פאלגען האבען רואינירט אייראפא, האבען פערקלענערט איהר קאנקורענץ־פעהיגקייט. די נאכ׳מלחמה׳דיגע אייראפא איז נאך ווייט נישט דאס פריד׳ליכע אייראפא. יעדעס מאל פאלט אנ׳אנדער לאנד אלס קרבן פון שווערע עקאנאמישע קריזיסען, דעם ראזיגען גורל פאלען זגלייך אונטער סיי די זיגער, סיי די באזיגטע, פון דער ארבייטסלאזיגקייט לייד׳ט דאס רייכע ענגלאנד, אזוי גוט ווי דאס פעראארימטע דייטשלאנד. די באציהונגען צווישען די אייראפעאישע מלוכות זענען נישט די בעסטע, נאך קיינמאל איז דער נאציאנאליזם און שאוויניזם נישט געווען אזוי שטארק ווי איצט, פון ריין פאליטישע געביטען זענען זיי ... געגאנגען אין עקאנאמישען און אייראפא לייד׳ט א[illegible] פון צאל־נאציאנאליזם.

די לאגע פון די נאציאנאלע מינדערהייטען איז נאך נישט רעגולירט און די געגענזייטיגע באציהונגען מיט די מלוכות, צווישען וועלכע זיי וואוינען, זעהען פאר ערנסטע געפאהרען, די אויפשטענדיגע שטימונג וואס עקזיסטירט אין מאנכע לענדער, קען נאך אין א ליבען מאמענט ארויסרופען גאנץ הייליכע אינטערנאציאנאלע קאנפליקטען. אייראפא איז אויך באדראהט פון דעם כסדר וואקסענדען פערשפרייטען קלאסען־קאמף.

בריאן אליין אנערקענט פאלשטענדיג נישט נאר די פאליטישע, נאר אויך די עקאנאמישע שוועריגקייטען ביים פעראייניגען אייראפא. די לעצטע גענפער קאנפערענץ, וועלכע האט געפרובט פעסטצושטעלען א צאל־פרידען האט אין א גענוגענדער מאס ארויסגעוויזען די שוועריגקייטען, בריאן פאלט אבער נישט ביי זיך און האלט, אז פריהער אדער שפעטער — ס׳איז א פראגע פון צייט — וועט אין אייראפא געשאפען ווערען אנ׳איבערנאציאנאלע איבערמלוכה׳שע ארגאניזאציע.

סקעפטיגער וועלען געווים זאגען, אז איצט איז נישט די צייט צו רעדען וועגען דער ארגאניזאציע פון אייראפא. בריאן וואלט זיך געדארפט פערנעהמען מיט אויסגלייכען די מיינונגס־פערשידענהייטען, וואס עקזיסטירען צווישען די אייראפעאישע מלוכות. בריאן האלט זיך געדארפט באשעפטיגען מיט די מיינונגס־פערשידענהייטען צווישען פראנקרייך און איטאליען. די ראזיגע חלוקי־דעות זענען וועהר גרויס און זיי זענען נישט נוגע נאר די ים־פראגען, די איטאליענער שטעלען ארויס ריין פאליטישע פאדערונגען, ווי פאדערען קודם־כל, אז די פראנצויזען זאלען נישט זיך איינ׳עקשנ׳ען, אז די צעהנדליגער טויזענדער איטאליענער, וועלכע האבען זיך באזעצט אין טוניס זאלען נאטוראליזירט ווערען. מייסטער וויל איטאליען, אז פראנקרייך זאל איהר אפטרעטען א טייל פון איהרע צענטראל־אפריקאנישע טעריטאריעס. די פראנצויזען זענען גרייט צו זיין אויף א געוויסער רעוויזיע פון די איצט עקזיסטירענדע גרענעצען צווישען די פראנצויזישע און איטאליענישע קאלאניעס אבער אויף אפגעבען איטאליען גרויסע שטחים זענען זיי נישט מסכים. אין די לעצטע יאהרען גיט פראנקרייך בכלל צו א גרויסע באדייטונג איהרע קאלאניעס און שטרעבט עפענטליך צו שאפען א מעכטיגע קאלאניאלע אימפעריע אין אפריקא, וועלכע דארף האבען נישט נאר אנ׳עקאנאמישע, נאר א מלחמה־באדייטונג.

בריאן קען די אלע שוועריגקייטען אבער ער גלויבט און פרובט, ער מאכט דעם אנהויב, וואו מ׳וועט דעם ענין ווייטער פיהרען ווייס ער אליין נישט און וויל נישט וויסען, דער אנהויב איז יעדענפאלס א גוטער.

פ. ב.

„אין לאנד וועט זיך גיסען בלוט"
אראבישע שטימע געגען די קאלעקטיווע שטראפען

ירושלים, (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט די קאלעקטיווע שטראפען, וואס זענען ארויפגעלייגט געווארען אויף די איינוואוינער פון די דערפער, די שולדיגע אין דער חברונ׳ער שחיטה, האט די אראבישע צייטונג „אל האיאט", וואס איז א האלב־אפיציעלער ארגאן פון דער אראבישער עקזעקוטיווע, פערעפענטליכט א לייטארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט צוו. אנד. געזאגט: „אויב די רעגירונג וועט פארטזעצען איהר בידאיצטיגע פאליטיק, וועט אין לאנד גיסען בלוט פון אונזערע איינקלעך".

נאך ביז איצט נישט אריינגעטראגען
דעם געזעץ־פראיעקט וועגען בירגערשאפט אין רומעניע

בוקארעשט, (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון רומענישען פארלאמענט האט דעפוטאט לאנדו, אנגעוויזען, אז דער פרעמיער און דער יוסטיץ־מיניסטער האבען שוין איינגע מאל פערשפראכען אריינצוטראגען א געזעץ־פראיעקט, וואס זאל רעגולירען די בירגערשאפטס־פראגע פון טויזענדער מענשען אין די ניי־אנגעשלאסענע רומענישע פראווינצען, האך אבער ענדיגט זיך שוין באלד די צווייטע סעסיע פון פארלאמענט און דער געזעץ־פראיעקט איז ביז איצט נישט אריינגעטראגען געווארען.

די יודישע באפעלקערונג אין קאנאדע פערקלענערט זיך
פיל יודען באזעצען זיך אין די פעראייניגטע שטאטען

מאנטרעאל, (יט"א) פון די פארשונגען, וואס זענען דורכגעפיהרט געווארען דורכ׳ן רעדאקטאר פון „קאנאדער אדלער" ה׳ זאק איז צו זעהן, אז די יודישע באפעלקערונג אין קאנאדע האט זיך אין משך פון די לעצטע 10 יאהר באדייטענד פערקלענערט. דאס פאלען פון דער צאהל קאנאדער יודען ערקלערט זיך הויפטזעכליך מיט׳ן אפפלוס אין די פעראייניגטע שטאטען. אין יאהר 1921 האבען אין די מערב־פראווינצען פון קאנאדע געלעבט 25,291 יודען. נישט קוקענדיג אבער אויף דעם באדייטענדען צופלוס פון אימיגראנטען איז די צאהל יודען אין די פראווינצען אין יאהר 1926 געפאלען אויף 21,821. אויך אין די מזרח־פראווינצען איז פעסטגעשטעלט געווארען די זעלבע ערשיינונג.

אט אזוי באעהרט מען זיין פערזענליכקייט
אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציעס אין יאסי לכבוד קוזא

יאסי, (יט"א) דער פאקט, וואס דער אנטיסעמיטישער לידער פראפ. קוזא איז אויסגעוועהלט געווארען אין ראמאן (מאלדאוויא) בשעת די לעצטע צוגאב־וואהלען צום פארלאמענט, האט ארויסגערופען א גרויסע פרייד אין די רייהען פון די שונאי ישראל. אין יאסי זענען פארגעקומען גרויסע סטודענטען־מאניפעסטאציעס לכבוד קוזא, וועלכע זענען באגלייט געווארען מיט אנפאלען אויף יודישע דורכגעהער און מיט אויסזעצען שויבען פון יודישע הייזער און געשעפטען. אנ׳ענליכע סימפאטיע־דעמאנסטראציע באגלייט מיט בלוטיגע אנפאלען אויף יודען, איז פארגעקומען אויך אין דעם שכנות׳דיגען שטעטעל טירגול־פרומאז. די יודישע באפעלקערונג פון יאסי און סביבה לעבען אין שרעק.

„יודען מארד־ען די מענשהייט"
שענדליכע אנטיסעמיטישע אגיטאציע פון די האקענקרייצלער אין ווין

ווין, (יט"א) דער ארגאן פון די היגע האקענקרייצלער האט פערעפענטליכט א בלוטדורשטיגען ארטיקעל פול מיט רכילות און זלזולים אויף יודען. „די יודען פון וואלסטריט פלינדערען און מארדען די מענשהייט — שרייבט די צייטונג — פון די 40,000 וועלט־מולטי־מיליארדערען זענען 30,000 יודען. 25,000 פון זיי לעבען אין אמעריקא און אין ניו־יארק אליין גאנצע 15,000 יודען מולטי־מיליאנערען, וועלכע באזיצען 70 מיליארד דאלאר. די צייטונג רופט צו א שוינונגסלאזע אויסראטונג פון די יודישע קאפיטאליסטען און פאדערט צו קאנפיסקירען זייער פערמעגען. די צייטונג אפעלירט אויך צום וואטיקאן צו פראקלאמירען א „הייליגע מלחמה" געגען די „רויבער פון דער מענשהייט", וועלכע עס וועט נישט בייקומען נישט דער פאציפיזם פון פעלקער־בונד און נישט פון פאן־אייראפא.

5 יאהר יוד. וויסענשאפטל. אינסטיטוט
דער אויפרוף צום 5־יעהריגען יובילעאום פון י.וו.א.

בערלין, (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט׳ן 5־יעהריגען יובילעאום פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט האט דאס עהרען־פרעזידיום און קוראטאריום פון י.וו.א. פערעפענטליכט אנ׳אויפרוף, וואס איז אונטערגעשריבען געווארען דורך פראפ. אלבערט איינשטיין, עדוארד בערנשטיין, פראפ. דובנאוו, הרב גאסטער, ד"ר זשיטלאווסקי, פראפ. סאפיר (טשיקאגא) און פראפ. סימאנסען (קאפענהאגען). דער אויפרוף פאדערט אויף די יודישע קהלות און ארגאניזאציעס צו שטיצען די יונגע און שוין ברייט־ענטוויקעלטע וויסענשאפטליכע אינסטיטוציע וועלכע באזיצט אפטיילונגען אין 17 לענדער און קען זיך שוין ארויסווייזען מיט באדייטענדע דערגרייכונגען אויף פערשידענע געביטען פון וויסענשאפט.

יודישע חתונות
און די בערלינער פאליציי־פערוואלטונג...

(א בריף פון בערלין)

נישט פון היינט דאטירט דער פערוויקעלטער ענין פון יודישע חתונות. אין די פערשידענע לענדער זענען פערהאן פערשידענע געזעצע, און וועלכער יוד האט שוין נישט מיטגעמאכט דעם פעקעל צרות, צי איז ער אנ׳אוי־געראפענער „געזעצליכער" קינד פון זיינע עלטערן, אדער גאר חלילה אנ׳„אונטערגעווארפענער", לויט דעם פערפליכטענדען שטאאטס־געזעץ?

אין רוסלאנד, למשל, איז גענוג געווען די צערעמאניע ביים רב, כדי צו זיין מאן און ווייב כלפי־חוץ. אין דייטשלאנד, עסטרייך און אין אנדערע מערב־לענדער מוז מען אבער האבען די הסכמה פון דעם שטאנדעס־אמט. דערצו מוז מען אבער באזיצען א גאנצע רייה דאקומענטען. און נישט איינמאל איז דאס אנ׳אוממעגליכקייט צו באקומען פון דער אלטער היים די נויטיגע דאקומענטען א. א. וו. חתונה האבען וויל מען אבער דאך — צי מען מוז נאר חתונה האבען — זענען יודען תלמידי חכמים געפאלען אויף אנ׳עצה, דהיינו: אין טשעכאסלאוואקיע, וועלכע איז בשכנות פון דייטשלאנד, איז א חתונה, וואס איז דורכגעפיהרט דורך דעם ארטיגען רב על־פי־דין „כשר", בתנאי, אז ער שרייבט אלץ אריין אין די מעטריקע־ביכער, אבער לייכט איז דארט דער ענין אויך נישט; פאפירען מוז מען דארט אויך האבען, און דאס פארל, וואס וויל חתונה האבען, מוזען זיך אפהאלטען דארט אין לאנד לכל־הפחות זעקס וואכען.

אזוי ארום איז דאס געווארען א נייער מקור פון הכנסה פאר די טשעכישע רבנים, וואס וואוינען ביי דער דייטשער גרעניץ אין די שטעטלעך ווייפערט, קאארען, קוטענפלאן און בארענבאך, און וואו מען פראוועט כסדר חתונות. עס זענען פארגעקומען פאלען, וואס דאס חתונה־פארל האט נישט געטארט אריבערגעהען די גרעניץ, מחמת עס האבען געפעהלט בכלל די נויטיגע דאקומענטען — און דאס איז קיין מניעה נישט געווען. דאס פארל איז אין אזעלכע פאלען געשטאנען אויף דער דייטשער זייט פון דער גרעניץ, דער רב אויף דער טשעכישער זייט, און דער מיט איז געשטאנען די חופה — און אלץ איז געווען כשר וישר...

דאס געשעפט איז געווארען א גוטע פרנסה, (א חתונה האט געקאסט 50 דאלאר) — און איין טשעכישער רב איז אפילו געקומען ספעציעל אין בערלין, „געווינען" קונדען. ער האט ארומגעשיקט אגענטען אין דער יודישער געגענט ארום גרענאדיר־שטראסע און זיין צימער אין אכסניה, וואו ער איז איינגעשטאנען איז תמיד געווען געפאקט מיט מענשען, וועלכע זענען געקומען נעמען אינפארמאציעס. און נישט נאר אינפארמאציעס — נאר טאקע חתונות האט מען אויך אין האטעל געפראוועט. יא דאקומענטען, נישט דאקומענטען — דאס איז קיין גרויסע נפקא מינה נישט געווען. והכסף יענה את הכל — און געווען דער יסוד פון דער משונה׳דיגער פראקסיס...

ביי ביידע גרעניצען האט דאס געשעפט גלייכצייטיג ווייטער געבליהט פון טאג צו טאג — ביז... ביז די טשעכישע פאליציי איז געוואהר געווארען פון דער גאנצער מעשה, און דאס שטאנדעס־אמט אין בערלין און איצט דער ענין איז אריבער אין פאליציי־פרעזידיום, וואו עס ווערט געפיהרט א שטרענגע אונטערזוכונג... די קאטאסטראפע וועט האבען שלעכטע פאלגען פאר די אזוי ארום חתונה־געהאטע פארלעך. דער אר־שבחבורה פון די „טיכטיגע" רבנים, מיט׳ן נאמען שטערן האט עוקר רגל געווען און האלט זיך אויף אין איטאליע, וואו ער רוהט זיך אוים פון זיין „שווערער ארבייט"...

עס איז איבעריג צו זאגען, אז די דייטשע באהערדען אנערקענען נישט די אלע חתונות; א סך מאן און ווייב זענען קיין מאן און ווייב נישט, די קינדער זענען אדער וועלען זיין „אומעהעליכע", און די דייטשע באאמטע קענען זיך נישט גענוג וואונדערען אויף אחינו בני ישראל וואס מוזען געהן אויף אזעלכע קרומע וועגען, אויב זיי ווילען חתונה האבען. דאס אלץ קומט פאר זיי פאר ווי עפעס מיסטעריעז. און באמת גענוג דערצעהלט א נישט־יודען די צרות פון א יודען מיט פאפירען, דאקומענטען א. א. וו.

די טשעכישע רבנים אבער, וועלכע האבען געמאכט פון דער ביטערער נויט פון זייערע ברידער פון מזרח א מקור פון פרנסה פאר זייערע אייגענע קעשענעס — זענען באגאנגען א חילול השם. דעם יודישען כבוד אין טשעכאסלאוואקיע און דייטשלאנד, וועלכער איז סיי־ווי נישט גרויס, האבען זיי נישט דערהעכערט. אונזערע שונאים אבער וועלען האבען א נייע זאך פאר זייער פראפאגאנדע — דעם יודען, וועלכער וויל קיינמאל נישט געהן מיט דעם גלייכען וועג און מוז זיך שטענדיג באנוצען מיט אומגעזעצליכע מיטלען און אפילו די כלי־קודש העלפען צו...

דער פאל באוויזט, אז עס איז נאך דא א סך אויפצוטון אויף דעם געביט פון ריינהאלטען דאס יודישע לעבען אויך אויף דעם פעלד פון אזוי גערופענעם „ריטועלען" (רעליגיעזען) [illegible] קרייז...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

ני'עד פאלקסבלאט

מאנטאג 12 יד אייר תר"ץ

מאי
זון-אויפגאנג 3.51
זון-אונטערגאנג 7.14

אנדערהאלבן מיליאן זל. שאדן

פרטים פון דער ריזיגער שרפה אויף קאפערניק-גאס

(2) ווי מיר האבן שוין נעכטן מיטגעטיילט איז עת.רנעכטן בייגאכט פארגעקומען א גראנד־יעזע שרפה אויף קאפערניק 56|58. דאס פייער האבן בעמערקט דורכגייער פון קאפערניק־גאס, וועלכע האבן אלארמירט די פייערלעשער, אויפ'ן ארט פון דער שרפה זענען אנגעקומען די 1־טע, 2־טע, 3־טע, 4־טע, 5־טע, 6־טע און 10־טע פייערלעשער־אפטיילונגען, אונטער דער אנפירונג פון קאמענדאנט ד"ר גראהמאן. 3

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז די שרפה אויסגעבראכן אויפ'ן 4־טן שטאק פון לינקן פליגעל פון גרויסן פאבריקס־בנין, וועלכער געהער צו דער פירמע ה. ב. ליטווין, און שותפים, אויפ'ן פערטן שטאק האט זיך געפונען די צווירנעריי פון סטאניסלאוו וויס און דאס פייער האט גלייך ארומגענומען דעם דריטן שטאק, וואו ס'האט זיך געפונען די וועבעריי פון אהרן קאן און שותפים, און ווי האבן זיך די פלאמען כסדר פערשפרייט אויף די אונטערשטע שטאקן וואו ס'האבן זיך געפונען די וועבעריי פון מאסלאוו, מאקס שווארצבארד, די באנד־און שנורוואוורע־פאבריק פון א. קרייצבערג, די זייד־וועבעריי פון ווינקאו, פון פאוסט און דער אויטא־נאראוש פון דערינג.

די פייערלעשער האבן געמאכט איבערמענשליכע אנשטרענגונגען צו לאקאליזירן די שרפה. פון דעם ברענענדיגען בנין האט זיך גארנישט איינגענעבן צו ראטעווען. עס האבן אנגעהויבן איינצו־פאלען אויך וואנד נאך דער אנדערער, און אז פון בנין איז געווארן א חורבה. מיט גרוים מיה האט זיך די פייערלעשער איינגעגעבן אפצוראטעווען קינדערמאנס פאבריק וואס געפינט זיך אויף לאנקאווא גאס, די פאבריק איז געווען ווענינ אר סעקורירט די שאדענס בעטרעפן 1 און א האלב מיליאן זלאטעס. די סיבה פון דער שרפה איז נאך נישט פעסטגעשטעלט. אויפ'ן ארט פון דער שרפה איז געווען דער סטאראסטא ריכטאלעוויטש, פאליציי־קאמענדאנט שארווינסקי, אינספעקטאר נידזוועלסקי, און אנדערע העכערע פאליציי־בעאמטע.

באנקראטען און פראלאנגאציעס

טעגליכע כראניק פון האנדעלס=געריכט

די קרעדיטארען פון דער פירמע „ספירא און אבע", פיעטריקאווער 48 האבן זיך געווענדעט צום האנדעלס־געריכט מיט א בקשה וועגן ערקלער־ען באנקראט די דאזיגע פירמע, ווייל זי האט נישט נאר נישט געצאהלט, איהרע וועקסלען, נאר אפילו נישט געוואלט אויסשטעלן קיין אנדערע פראלאנ־גירטע.

דאס געריכט האט ערקלערט די פירמע „ספי־רא און אבע" באנקראט.

* * *

אויף דער זעלבער סעסיע האט דאס געריכט ערקלערט באנקראט די פירמע אברהם ראזענאוויטש און לענטשיץ. אלס ריכטער־קאמיסאר איז בע־שטימט געווארן דער האנדעלס־ריכטער איקסאנ־דער הימאן.

* * *

אין דריטן ענין, וואו די פירמע „ס. פיקס", און לעמבערג האט פארלאנגט צו ערקלערן באנקראט די פירמע „מענדעלסאן און זוהן", קאנפעקציע־האנדעל, לאדז, פריוהייטס־פלאץ 7, און צווישן ביידע צדדים, פאר'ן פראצעס, געקומען צו אנ־אויסגלייך.

* * *

די פירמע „שלמה און מענדעל ראזנער" ציגעל־גאס 64 און 6. שרייבן גאס 10 און דעם 5. אפריל ערקלערט געווארן באנקראט אויפ'ן פער־לאנג פון 4 קרעדיטארען וועלכע די פירמע איז געווען שולדיג 3000 זלאטעס.

אזוי ווי די פירמע האט מיט די פיר קרעדי־טארען שוין ערלעדיגט, האט דער קוראטאר איינגע־טראגען א פארשלאג וועגן אנולירן דעם באנ־קראט.

דאס געריכט האט בעשלאסען די באנקראט פראצעדור צו אנולירן.

*

אין געריכט איז אריינגעפלאסען א בקשה וועגען פראלאנגירען די צאהלונגען פון דער פירמע „יעקב רימאנט און אברהם נארעל" פערקויף פון טעקסטיל־סחורות פיעטריקאווער 42, פיליע אין ווארשא נאלעווסקי 31.

די בילאנס־סומע בעטרעפט 650.000 זלאטעס, הערפון איז דריטעל אנ'ערך 200,000 זל. גרונד־קאפיטאל, דאס איבעריגע 450,000 זל. קורץ־טער־מינינע חובות הויפטועכליך פון אפענער רעכנונג, א חוץ דעם פערמאגט די אונטערנעהמונג פליסי־גע אקטיווען 120,000 זל., דער האלבפליסיגער אקטיוו בעטרעפט דאס רעשט פונ'ם בילאנס — 420.000 זלאטעס.

שרעקליכער זעלבסטמארד אויפ'ן קאלישער וואקזאל

צוג שניידט אפ דעם זעלבסטמערדער ביידע פיס

(2) נעכטן נאכמיטאג איז אויפ'ן קאלישער באהנהויף פארגעקומען א שרעקליכער זעלבסט־מארד.

4 א זייגער נאכמיטאג ווען אויף דער סטאציע איז אנגעקומען דער צוג פון ווארשא איז פון צווי־שען די אפווארטענדע ארויס א מאנספערשוין און זיך געווארפען אונטער'ן צוג. די רעדער פון צוג האבן ביי דעם זעלבסטמערדער אפגעשניטען ביידע פיס. די פאגאטאוויע האט איהם און א שווערן צו־שטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעוו־נאווסקא גאס.

ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען איז דער זעלבסטמערדער, דער 26־יעהריגער סטאניסלאוו העלץ, נייע ווארשעווסקא 25, די סיבה פון זעלבסט־מארד איז נישט בעקאנט.

זי האט געוואלט שלום מאכען

און איז דערביי ערמארדעט געווארען

(2) מיר האבן שוין נעכטן מיטגעטיילט וועגען מארד, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אויף וואל־באַרסקא גאס, וואו אלס קרבן איז געפאלען די 22־יעהריגע פראסטיטוטקא וולאדיסלאוא קוק'א, אין צוזאמענהאנג מיט'ן מארד זענען נעכטן ארעסטירט געווארען צוויי פערשוין. די אויספאר־שונג האט פעסטגעשטעלט, אז די ארעסטירטע ווע־נען נישט די מערדער פון קוק'עלא.

לויט די ידיעות פון דער פאליציי זאל דער מערדער זיין א יוד, א תעלה פון דער אונטער־וועלט.

ווי דער פאליציי האט זיך איינגעגעבן פעסט־צושטעלן, איז די קוקיעלא ערמארדעט געווארען צופעליג אין מאמענט, ווען זי האט געוואלט שלום מאכען צווישען די אונטערוועלט־העלדען וועלכע האבן זיך געשלאגען אויף וואלבארסקא גאס 37, דער מעסער־שטאך איז געווען בעשטימט פאר איי־נעם פון זיי, וואס האבן זיך געשלאגען און צופע־ליג האט עס בעקומען די פראסטיטוטקע קוקיעלא, וועלכע איז געפאלען א טויטע.

ערעפנונג פון צווייטען יודישען בלעכער=צעך

נויטווענדיגקייט צו פעראייניגען ביידע צעכען

(—) נעכטן איז אוועגד איז אין צענטראלען האנדווערקער־פערבאנד, פאלודניאווא 4, פארגעקו־מען די ערעפנונג פון יודישען בלעכער־צעך. צו דער ערעפנונג איז געקומען א זעהר גרויסע צאהל בלע־כער־מייסטער און פערבעטענע געסט. ס'ענען אנוועזע־נער געווען דעפ. ד"ר ראזענבלאט, פערטרעטער פון יודישער קהלה פרנס האפמאן, ראטמאן פיין, וויצע־פרעזידענט פון דער האנדווערקער־קאמער קאשער־מיערסקי פערטרעטער פון דער ציוניסטישער ארגא־ניזאציע — פיינבערג, ראטמענער פון דער האנד־ווערקער־קאמער, פארשטעהער פון צעכען א.א.וו.

וועלכע האבן בעגריסט די ערעפנונג פון צעך און גא מען פון זייערע ארגאניזאציעס.

די פערזאמלונג איז געעפענט געווארען דורכ'ן פערטרעטער פון אינדוסטריאמט ד"ר לוקאשעוויטש, דעם פארזיץ האט געפיהרט דער וויצע־פרעזעס פון האנדווערקער־פערבאנד אינזש. זשעלינסקי.

די וואהלען האבן געגעבן פאלגענדע רעזול־טאטען: אלס סטארשע איז געוועהלט געווארען ה' א. ראפינאוויטש, אלס פארשטארשים: א געצעל, מעלרושיצקי און גאלדקראנץ, פערוואלטונג: י. ביי־געלמאן, ה. לענטשיצקי, י. פישער, י. לובקא, ה. גאלדמאן, מ. פריץ, ב. גאלדוואסער, קאנדידאטען: י. מ. ווילינסקי, א. מארקאוויטש, מ. קאלינסקי, רעוויזיאנס־קאמיסיע: י. לענטשנער, א. י. שלוזקער־וויטש, מ. ל. לעלעווסקי, א. געצעל, ה. לענטשיצקי, י. גראסבערג, י. גורקע.

אזוי ווי ס'עקזיסטירן פערהאן צוויי יודישע בלעכער־צעכען, האט א גרויס ארט פערנומען די פראגע וועגען דער פעראייניגונג. אלע רעדנער האבן גע־רופען צו פעראייניגונג און צו שאפען אן איינהייטלי־כען יודישען בלעכער־צעך.

„וואך פון רויטען=קרייץ"

די וואך, פונ'ם 1־טען ביז'ן 8־טען יוני, 1930, איז ערקלערט איבער'ן גאנצען לאנד „אלס וואך פונ'ם רויטען קרייץ".

אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז אין לאקאל פון לאדזער רויטען קרייץ פארגעקומען א פרעסע־קאנפערענץ וועגען דער פראפאגאנדע פון דער וואך פאר'ן „רויטען קרייץ".

א חוץ די פארשטעהער פון דער פרעסע, האבן אין דער קאנפערענץ אנטיילגענומען דער פרע־זעס פונ'ם פוילישען רויטען קרייץ ה' פידלער, פארזיצערין פון דער איינקויפט־סעקציע פרוי רעד־דאקטאר מילקער, פרעזעס פון דער לאדזער אפ־טיילונג פון רויטען קרייץ סטאראסטא זשעווסקי, גענעראל־סעקרעטאר פרוי אולריכס, פערוואלטונגס־מיטגליד אינזשיניער ראל, דאקטאר פיי לאדזער אפטיילונג פון רויטען קרייץ פארפאלקאווניק סע־ראפינאוויטש.

נאכדעם ווי דער פרעזעס פידלער האט גע־עפענט די קאנפערענץ האט דאס ווארט בעקומען פרוי אולריכס, וועלכע האט אין א לאנגערער רעדע פארגעשטעלט די פעראמעלטע די בעדייטונג און ציל פונ'ם רויטען קרייץ וועלכער רופט זיך אפ אין יעדען אומגליק, וואס טרעפט די מענשהייט: מלחמה, שרפות, פערפלייצונגען, הונגער, נויט א.א.וו. די רעדנערין ווייזט אן אויף די אלע פאלען, ווען דער רויטער קרייץ קומט מיט זיין הילף און פיהרט אויס, אז די דאזיגע הומאניטארע אינסטיטוציע איז נישט נאר אנ'אינסטיטוציע וועגען וועלכער מען דארף אנהויבען צו טראכטען נאר בעת א מלחמה, מען דארף קלאר מאכען אלע בירגער פון לאנד, וועגען דער בעדייטונג און גרויסער נוצליכער אר־בייט פון דער אינסטיטוציע אויך אין פרידען און אונטערשטרייכען די אומגעהויערע ארבייט פון רוי־טען קרייץ, בעת מלחמה. און ווער עס וויל דאקו־מענטירען זיין פערשטענדניש פאר די ערהאבענע צילען פון רויטען קרייץ, דארף זיך באלד פערשרייבען אלס מיטגליד פון רויטען קרייץ.

עס מוז נאך אונטערשטראכען ווערען, אז דער פוילישער רויטער קרייץ איז נישט געשטיצט אויף קיין שום מאטעריעלען פונדאמענט און האט צו פערדאנקען זיין עקזיסטענץ נאר דער אפפער־ווילינקייט פון דער געזעלשאפט,

לויט די פארגעשטעלטע פלענער ווי אזוי ארומ־צופיהרען די פראפאגאנדע וואך, איז צו זעהען, אז די וואך וועט ארורכגעפיהרט ווערען מיט א גאר ברייטען פערנעהם. אין פערשידענע עפענטליכע ער־טער און לאקאלען וועלען אויסגעשטעלט ווערען טיש־לעך, וואו מען וועט זיך קענען פערשרייבען אלס מיט־גליעדער פון רויטען קרייץ און די צייטונגען וועלען געעפענט ווערען ליסטעס, די פראפאגאנדע וועט גע־העהן אין די קינא'ס, אין טעאטערן, צייטונ־גען און אפישען, און עס ווערען גערופען אלע בירגער אהן אונטערשיד בריטן זיך צו בעטייליגען אין דער פראפאגאנדע־אקציע.

ווער שטעלט זיך היינט

צו די פאבאר=קאמיסיעס?

היינט, מאנטאג, דארפען זיך שטעלען פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 1, אויף זאקאנט־נא 82, די מענער פון יאהרגאנג 1909, וועלכע טאויבען אויפ'ן שטח פונ'ם 3־טען פאליציי־קאמי־סאריאט, און זייערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן אויף די אותיות

L Ł

M N — מארגען

פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 2, אגרא־דאווע 34, דארפען זיך שטעלען די מענער פונ'ם יאהרגאנג 1909, וועלכע וואויגען אויפ'ן שטח פון 4־טען פאליציי־קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות

F G H — היינט

K — מארגען

פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 3, אלעיע קאשטשושקי 21, דארפען זיך שטעלען די מענער פון יאהרגאנג 1907, קאטעגאריע B, וועלכע זענען אנערקענט פאר צייטווייליג נישט פעהיג צו מילי־טער־דינסט אין מאי און יוני 1929, וואס וואוי־נען אויפ'ן שטח פון 1־טען, 4־טען פאליציי־קא־מיסאריאטען, און זייערע פאמיליען־נעמען הוי־בען זיך אן מיט די אותיות

A B C D E F G H I J K L — היינט

L M N O P R S T U W Ż — מארגען

די פאבאר־קאמיסיעס הויבען אן אמטירען 8 א זייגער אין דער פריה. די פאבאר־פליכטיגע דארפען זיך שטעלען מיט די פערזענליכע דאקו־מענטען, אדער צייגנישען, ארויסגעגעבען דורכ'ן פאליציי־קאמיסאריאט, וועלכע בעשטעטיגען די אי־דענטישקייט פון דער פערזאן מיט די מיליטערי־שע אדראטשעניעס, רעגיסטראציע־צייגנישען, וועל־כע זענען אויסגעשטעלט דורכ'ן מאגיסטראט פון לאדז.

אויסצאהלען די ארבייטסלאזע ווינטער-שטיצע

פאר אפריל

(מ) דער אונטערשטיצונגס־אמט ביים מאגי־סטראט איז מודיע די פעראינטערעסירטע פערזא־נען, אז פון מאנטאג דעם 12 מאי אן הויבט מען אן אויסצוצאהלען די ווינטער־אינטערשטיצונגען פאר אפריל 1930 פון די מלוכה־פאנדען, אין לא־קאל אויף גדאנסקא 131 פון 9 ביז 2 א זייגער פאר ארבייטסלאזע, וועלכע האבען בעקומען די ווינטער־אונטערשטיצונג פארן חודש מערץ 1930 פון דער אינטערשטיצונגס־קאסע.

דאס אויסצאהלען וועט פארקומען לויט פאל־גענדען סדר:

היינט, מאנטאג, ד. 12 מאי 1930

A B C D E F

דינסטאג ד. 13

G H I J

מיטוואך ד. 14

K L Ł

דאנערשטאג ד. 15

M N O

פרייטאג ד. 16

P R S

שבת ד. 17

T U W Z Ż

די ארבייטסלאזע וועלכע קומען נאך שטיצע מוזען ביי זיך האבען

א פערזענליכען דאקומענט אדער אנ'אנדערן אמטליכען בעווייז פון אידענטישקייט.

לעגיטימאציע פון מלוכהשען ארבייטס־פערמיט־לונגס־אמט (פ.או.פ.פ.), וועלכע בעשטעטיגט דעם פאקט פון בעקומען ווינטער־אונטערשטיצונג פארן חודש מערץ און

דאס פערזיכערונגס־ביכעלע פון קראנקן־קאסע.

שפיל-פלעצער פאר שול-קינדער

היינט ווערען אין די שטעטישע פארקען גע־עפענט ספעציעלע שפיל־פלעצער פאר שול־קינדער.

די פלעצער אין די פארקען וועלען ערמעג־ליכען די שול־קינדער צו זיין אין דער פרייער צייט אויף פרישער לופט און נישט אויף די שמוציגע הויפען וואו עס איז אזוי לייכט דך אנצושטעקען מיט פערשידענע קראנקהייטען. ב

פ. ק. א.

ערעפנונג פון דער לאדזער אפטיילונג

(א) עהערגעכטען איז אויף נארוטאוויטשא 45 פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער נייער אפטיילונג פון פ.ק.א. אין לאדז.

צו דער ערעפנונג איז געקומען פון ווארשא דער וויצע-פרעזעס פון פ.ק.א. אינזש. מאקושינסקי און דירעקטאר אדאם און פארשטעהער פון פינאנץ-מיניסטעריום און האנדעלס-מיניסטעריום.

היינט הויבט שוין אן די לאדזער אפטיילונג פון פ.ק.א. איהר טעטיגקייט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: וואיטשיצקי, נאפיורקאווסקא 27; דאנע-לעצקי, פיעטריקאווער 127; אילניצקי, וואלטשאנסקא 37; לייגוועבער, פל. וואלנאשטשי 2; הארטמאן, פלינארסקא 1; קאהאנע, אלעקסאנדראווסקא 80.

שווערער פארפאל ביי דער ארבייט

(ב) אויף נאוואמיעסקא 21 איז בעת דער ארבייט צוגעדרוקט געווארען מיט אן אייזערנע פליטע דער ארבייטער ישעיהו קווארט.

די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט דעם פערוואונדעטען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

„דיקטאטור"

די פארלעזונג פון ג. מינ. טהוגוט

(ב) אין שטאטישען טעאטער איז נעכטען פארגעקומען א פארלעזונג פון בעקאנטען פאליטיקער און פובליציסט רעפּוטאט טהוגוט.

אין אן אנדערהאלבער שעה׳דיגע רעפעראט האט רעפ. טהוגוט ענטוויקעלט זיין שטאנדפונקט אויף דיקטאטור, וועמעס כאראקטעריסטישער צייכען איז, לויט׳ן פרעלעגענט, די אונזיכערקייט און נישט רעזערהאפטיגקייט פון די פרינציפען, אויף וועלכע די דיקטאטארישע רעגירונגען שטיצען זיך. רעפ. טהוגוט האט זיך ענטשידען ארויסגעזאגט געגען דער דיקטאטור.

זעלבסטמארד צוליב נויט

אויף ליפאווא 71 האט זיך איבערגעשניטען דעם האלז מיט א קיכען-מעסער דער 43-יעהריגער ארבייטער וראלף קאמפערער. קאמפערער האט מיט עטליכע חדשים צוריק פערלוירען זיין ארבייט און א פערצווייפעלטער צוליב דער ארבייטסלאזיגקייט און נויט בעשלאסען צו בעגעהן זעלבסטמארד.

די פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

„די וואך פון קינד"

פונ׳ם 26-טען ביז 31-טען ר.ח. וועט אין דער גאנצער לאדזער וואיעוואדזטווע פארקומען „די וואך פון קינד". דעם 26-טען קענען די שול-קינדער פון די פאלקס-שולען אויפ׳ן גרונד פון א ספעציעלער פעראררנונג, בעפרייט ווערען פון די למודים, עס קענען אויך בעפרייט ווערען די שילער פון די ערשטע 3 קלאסען פון מיטעל-שולען אין די שטעט.

א קינדער-פארשטעלונג פון די באראכאוו-שולען

איבערמארגען שבת ד. 17 ד. ח. 10 אינדערפריה וועט אין פילהארמאניע-זאל פארקומען א קינדער-פארשטעלונג אין דער אויספיהרונג פון די קינדער פון דער באראכאוו-און פרץ-שול.

די פארשטעלונגען פון די באראכאוו-שולען, וועלכע קומען פאר כמעט יעהר יעהרליך צייכענען זיך שטענדיג אויס מיט דער רייכקייט פון פראגראם און זיי פארשאפען א גרויסען עסטעטישען גענוס.

אויך היי יאהר איז דאס פראגראם א זעהר רייכעס. עס ענטהאלט א גאנצע רייה אינסצעניזאציעס און פלאסטישע טענץ. ס׳וועט אויך אויפטרעטען דער שול-כאר און די שילער וועלען אדורכפיהרען א רייה גימנאסטישע פראדוקציעס.

ס׳איז איבעריג צו פערהאפען אז די פארשטעלונג וועט האבען דעם פערדינטען דערפאלג.

פאראטקעס

אבראמאווי, דאכאדאווי, לאקאלאווי א. ז. וו. פארניצעס ציווילנע, כארנע, האנדלאווע. אפעלאציעס, זאבעזפיעטשעניעס, אוכילעניע, קלויזולעס, הסטרושימאניעס, וועגען אקט-אינטערציזיעס, גט-פנגעלעגענהייטען

שרייבט ביטעס דאס ביטשריפט-ביורא

„POLPRAW"

בארוטאוויטשא 1, טעל. 170-01.

אכזריות פון א מלמד

(—) יעמוד, ר׳ יצחק מרדכי איצקאוויטש, דער גמרא-מלמד פון בושעווסנער גומער 10. ס׳איז כדאי אז ער זאל זיך אויסלערנען א פרשה פערשטאנד. „דער האריגער מלמד, דער ערציהער" פון קינדער איז בעגאנגען אן אכזריות׳דיגע מאט:

ביי איהם אין חדר האט געלערנט דער 12-יעהריגער חיים שלמה פראבסט פון וואלבארסקא 33. מיר ווייסען נישט, וואס דער האריגער 12-יעהריגער יונגעריק האט אנגעוואנעט, אבער מיר ווייסען אז דער מלמד האט איהם אזוי אכזריותדיג געשלאגען, אז ביים קינד אויפ׳ן קאפ און אויפ׳ן פנים זענען געבליבען שווארצע פרענגעס, אזעלכע און א כמעט־קענדיג אויף זיין געהט א שוידער אדורך איבער׳ן לייב. דאס יונגעל איז צומזיקט, דערביי איז דאס יונגעל אן עפילעפטיקער. און דאס קינד אויף דעם אופן שלאגען איז פערבונדען פאר איהם מיט לעבענס-געפאהר, בשעת׳ן שלאגען האט דאס יונגעלע געחלשט, און מ׳האט דעם רבי׳ן קוים אפגעריסען פון איהם מיט זיין קאנטשיק.

ס׳איז אונגעהערט אז היינט זאלען קענען געשעהען אזעלכע אכזריות׳ן פון ערציהער איבער יונגע געמשקע תלמידים.

פייערליכע ערעפנונג פון יודישען מעטאל-צעך

(—) שבת איז אוועקגעגאנגען אין לאקאל פון האנדווערקער-פערבאנד, פאלודניאווא 4, פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון יודישען מעטאל-צעך. צו וועלכען עס געהערען: שלאסערס, מעשענגיטערס, קופערשמידען און בראנזירער. די פערזאמלונג איז געעפענט געווארען דורך ה׳ מאטיל, וועלכער האט איבערגעגעבען דאס ווארט צו דער אפיציעלער ערעפנונג דעם פערטרעטער פון אינדוסטריאמט ד״ר לוקאשעוויטש. אלס פארזיצער פון דער פערזאמלונג איז געוועהלט געווארען ה׳ א. וויאנזאווסקי, אלס בייזיצער, די ה״ה פ. מאטיל און מ. רושיק.

די וואהלען צום צעך האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען: סטארשי — מ. רושיק, אונטער-סטארשי — ה׳ מאטיל און מ. ערעלשטיין. פערוואלטונג: ח׳ לעווקאוויטש, ה. זילבערשטיין, א. זילבערבערג, א. בערקענוואלד, וואהאבעיטשיק און קאפעל, קאנדידאטען: פונ, ערעלמאן און יאראשעק. רעוידיר-קאמיסיע: א. וויאנזאווסקי, מ. לאסמאן און פראגעל.

דער צעך איז בעגריסט געווארען דורך דעם אינספעקטאר פון דער וואיעוואדזטווע נאגעשראסקי, צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד. פערשרענע צעכען א. אנד.

ביינאכט איז פארגעקומען א באנקעט פאר די מיטגלידער פון נייערעפענטען צעך.

—:=:—

א קרבן פון צופעליגע בעקאנטע

זיי האבען דעם ארימען בע׳גנב׳עט ביז צום העמד

(א) מיט עטליכע וואכען צוריק האט דער פריזער מארדכי יאקובאוויטש פון לוטאמירסקא נאכ׳ן פערקויפט זיין פריזיער-אנשטאלט און האבענדיג ביי זיך א גרעסערע סומע געלד, איז ער אוועקגעפאהרען קיין פראנקרייך. אויפ׳ן וועג ווען יאקובאוויטש האט זיך געפונען אין צוג, שוין אויף דער דייטשער טעריטאריע, זענען אין דער באהן-אפטיילונג אריינגעקומען צוויי יונגעלייט, וועלכע האבען זיך אויך פארגעשטעלט אלס לאדזער און געשלאסען פריינדשאפט מיט יאקובאוויטשען.

ביי דער גרעניץ-סטאציע אין שטיע, בעת דער רעוויזיע פון די דאקומענטען, האט יאקובאוויטש בעמערקט, אז די צוויי פערשוינען האבען איהם בערגנבעט פון אלעם, וואס ער האט ביי זיך געהאט. ביי יאקובאוויטשען האט מען צוגעגנבעט 30 טויזענד פראנצויזישע פראנק, 5 טויזענד בעלגישע פראנק, 400 דייטשע מארק און 100 זלאטעס. יאקובאוויטש איז נעפאהרען ביז פאריז, דא האבען זיינע פריינד געגעבען איהם אויף א בילעט צוריק קיין פוילען.

דער באלפור-חודש אין פוילען

ציוניסטישע ארגאניזאציע איינגעשריבען לארד באלפור׳ן אין גאלדענעם בוך פון קרן-קימת-לישראל

דער אקציאנס-קאמיטעט האט בעשלאסען אויף זיין לעצטער זיצונג אויפצואמלען 5000 איינשרייבונגען אין דעם ספעציעלען באנד פון „ספר-הזהב", געווידמעט דעם אנדענקען פון באלפורען. דאס יודישע פאלק דארף ווייזען דער גאנצער וועלט אויף וויפיל זי שעצט און פערעהרט דעם נאמען פון גרויסען פערשטארבענעם, וועלכער האט עפענטליך פראקלאמירט דעם אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים און האט פערווירקליכט זיין דאזיגע פראקלאמאציע מיט דער באלפור-דעקלאראציע, וואס איז פערוואנדעלט געווארען אין אן אינטערנאציאנאלען דאקומענט, וואס דינט אלס באזיס פאר אונזער גאנצער פאליטישער און קאלאניזאטארישער ארבייט אין לאנד. דורך די איינשרייבונגען, דורך דעם אויפשטעלען אן אייביגען מאנומענט באלפור׳ן וועט דאס פאלק ארויסדריקען זיין שטארקען גלויבען און שטארקע פארערונג פאר דער רעאליזירונג פון דער דעקלאראציע און איהר גאנצער בריים און פערנעהם. די דאזיגע אקציע האט א חוץ דעם געלט-ווערט, אויך א גרויסע בעדייטונג אלס דעמאנסטראציע פון אונזערע ציוניסטישע כוחות און ענטפלעקונג פון אונזער ווילען אין דער פערווירקליכונג פון אונזערע שטרעבונגען אויפצושטעלען און פערפעסטיגען אונזער נאציאנאלע היים.

דאס גאנצע וועלט-יודענטום טרעט צו אדורכצופיהרען די באלפור - אקציע, און דאס פוילישע יודענטום וועט פערשטעהן זיך פערנעהמען זיין ענטשפרעכענדען פלאץ.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם איבערגעזאגטען האט האט דירעקטאריום אין פוילען פראקלאמירט א באלפור-חודש, וועלכער וועט דויערען דעם גאנצען חודש מאי ביז דעם 5-טען יוני. די ל״ג-אקציע און די נדרים אין שבועות וועלען אדורכגעפיהרט ווערען אונטער׳ן לאזונג פון דער באלפור-אקציע, און משך פון דער גאנצער צייט וועלען איינגעארדענט ווערען עפענטליכע פערזאמלונגען, פאלקס-פערזאמלונגען צו באלפורס אנדענקען און גרויסע פאלקס-זאמלונגען פאר דער איינשרייבונג פון באלפור׳ן אין ספר-הזהב.

אין צענטער פון באלפור-חודש וועט שטעהען די גרויסע פאלקס-זאמלונג, וועלכער וועט פארקומען אין ל״ג-בעומר און פערלויף פון דריי טעג פון 15—18 מאי, דאנערשטאג, פרייטאג און זונטאג, ווען ס׳וועלען אויף ספעציעלע בלאנקעטען געזאמעלט ווערען התימות און שפענדען פאר די איינשרייבונגען אין באלפור-באנד.

• • •

אויך אין לאדז ווערען שוין געמאכט הכנות אויף צו זאמלען איינשרייבונגען אין באלפור-באנד פון „ספר-הזהב". די תחלה איז שוין געמאכט געווארען דורך דער היגער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וועלכע האט. אין צוזאמענהאנג מיט דעם באלפור-חודש בעשלאסען איינצושרייבען לארד באלפור אין „גאלדענעם בוך" פון קרן-קימת. דאס איז אלזא די ערשטע איינשרייבונג אין באלפור-באנד פון לאדז. דער פולער בעטראג פון 100 דאלאר פאר דער איינשרייבונג איז שוין איינגעצאהלט געווארען אין דער קאסע פון קק״ל און וועגען דעם איז אויך מיטגעטיילט געווארען אין הויפט-ביורא פון קרן-קימת אין ירושלים.

א בריף אין רעדאקציע

זעהר געעהרטע רעדאקציע!

אין נומער 106 פון 7-טען ר. ח. פון אייער ג. צייטונג איז איבערגעגעבען געווארען דורך אייער ווארשאווער קארעספאנדענט, אז אויף א זיצונג פון יתומים-פערבאנד זאל זיך ה׳ ד״ר קאהן האבען ארויסגעזאגט וועגען דער כלומרשטער שנאררישע געוואוינהייטען פון די פוילישע יודען.

אלס פארזיצער פון דער דערמאהנטער זיצונג געפין איך פאר מיין חוב פעסטצושטעלען, אז נישט נאר וואס קיין ענליכעם איז דורך ה׳ ד״ר קאהן נישט געזאגט געווארען, נאר אדרבה, ער האט אויסגעדריקט זיין פולע אנערקענונג פאר די גרויסע לייסטונגען פון די פוילישע יודען אויפ׳ן סאציאלען און פילאנטראפישען געביט, ווי למשל: די יתומים-פערווארגונג, „טאז", קאאפעראטיווע בעוועגונג א. א. וו.

עס איז בעזונדערס פערדראסיג, וואס אונזער בעהויפטונגען ווערען צוגעשריבען דעם ד״ר קאהן, וועלכער ארבייט אין משך פון צעהנדליגער יאהרען מיט און פאר די מורח-יודען, און וועלכער האט אונזע גרויסע פערדינסטען פאר׳ן פוילישען-יודענטום.

איך דאנק אייך זעהר פאר׳ן אפדרוקען די עטליכע שורות און פערבלייב מיט דרך ארץ

ה. שערעשעווסקי,

בעמ. פון רעדאקציע: פון אונזער זייט קאנען מיר נאר אויסדריקען בעדויערען, וואס צוליב אן אומפינקטליכקייט ביים אויפנעהמען די ידיעה דורכ׳ן טעלעפאן פון ווארשא, האט זיך אין איהר אריינגעכאפט אזא פערדריסליכער אויסדרוק.

—:=:—

ספארט - בעוועגונג

„הכח"—„ל.ק.ס." 0:1 (0:1)

„ל.ט.ס.ג."—„טוריסטען" 1:3 (0:1)

מייסטערשאפט מעטשן אין לאדז וועגען דער „צע"-קלאס

„שטערן" - „בר-כוכבא" 1:4

„קראפט" - אי.מ.קא. 1:3

„קאלעיאווי" — „טרומפעלדאר" 1:7

„יוטשענקא" - „טויבשטומע" 0:3

מיסערפאלג פון פוילען אין אויסלאנד

פוילען פערשפילט מיט דער אמאטארישע רעפרעזענטאנץ פון „אונגארן" 3:1 ווארשאווער רעפר. פערשפילט מיט „לייפציג" 1:3 און רעמיסירט מיט בעמניץ 4:4

זונטאג דעם 27 אפריל איז פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון די לארוער קוה-בעזיצער אין לאקאל אלעקסאנדרינסקא 19 אונטער׳ן פארזיץ פון ה׳ מאיר הירש ראזענצווייג. א מאהל ראקטעריסטישער פאל איז פארגעקומען אויף די פערזאמלונג ווען דער פארזיצער האט געעפענט די זיצונג איז די גאנצע פערזאמעלטע געזעסען אזוי טויט יעדען איינציגען האט געקלאפט דאס הארץ, און איינער האט געזאגט צום צווייטען, וועד ווייס ווי מיר וועלען יעצט אפשניידען ווער ווייס ווי די מאהלען וועלען יעצט אדורך געהן צי דער פערביטערטער שלאנג וועלכער האט אונז אזוי פיל יאהרען אנגעוועהרט פון די ביינער אויסגעזויגען און אונזער לעבען פערביטערט וועט יעצט ווידער געוועהלט ווערען עס איז געווען שטיל ווי אין אנאייער, קיינער האט קיין פיפס נישט געגעבען, ווען איינער האט זיך פערשריבען צום ווארט האט באלד דער געוועזענער פרעזעס ה׳ פישעל לעבען אויף איהם א קוק געטון און דער פערשריבענער האט באלד צוריקגעצויגען דאס ווארט קיין בעריכט פון די טעטיגקייט און אויך קאסע-בעריכט איז נישט אפגעגעבען געווארען נאר מ׳איז באלד צוגעטרעטען צו די וואהלען וועלכע האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאט: פרעזעס מאיר הירש ראזענצווייג, וויצע — בערעק הערשקאפ, סעקרעטאר יצחק קליינמאן, קאסירער א. קויאווסקי, פ. י. קרויזע, לאנגער, שיעה וועלפאנד, נוסבוים, מ. לעווקאוויץ, אפשטארעק, ג. בערינג, ע. יעסקי, ראזוועט קראנט, בארענשטיין, אריעלמאן, רעוידיר-קאמיסיע מ. קליינמאן, י. ווייצבערג, יוזעפאוויטש, אזוי ווי עס איז קלאר געמאכט רען דער רעזולטאט פון די וואהלען האבען זיך די גאנצע פערזאמעלטע געווינשען מזל-טוב און איינער דעם צווייטען געגעבען די הענד און פיל פון די מיטגלידער האבען זיך געקושט און אזוי אויך פאר גרויס פרייד א געהויבען צו זינגען זאגענדיג איינער צום צווייטען, געלויבט צו גאט אז מיר האבען שוין פטור געווארען דעם ביטערען שונא וועלכעם מיר האבען אזוי פיל יאהרען נישט געקענט פטור ווערען און אונזער לעבען פון מינוט צו מינוט פערקירצט. עס איז צו זעהען הי וויט עס איז געגאנגען אז יעצט איז דערוועלבער פרעזעס ה׳ פישעל לענגער וועלכער האט לאנגע יאהרען געמארדעוועט די ארימע קוה-בעזיצער ווי מיט מסירות, און מיט די פויסטען און אויך געלד געצוינען פון די ארימע שווייגער איז דורך זיינע שלעכטע טאטען אונטער די אויפזיכט פון די פאליציי וועלכעס עס דראהט איהם א גרויסע שטראף. עס איז אויך אנגענומען געווארען אז דער געוועזענער פרעזעס ה׳ פישעל לענגער ווערט אויסגעשלאסען אינגאנצען פון פעראיין — ווי האלט מען שוין מיט די איבעריגע אזעלכע פרעזעסען אין לאדז.

מנחם קירשבוים פרעזעס
פון צענטראלען קליינהענדלער פעראיין פאמארסקא 15.

מעלדונג

אכטונג, האנדוואקען ארבייטער, פארמירער, רענדער - מאכער, שפולערטס, און אויסערווערצער.

היינט מאנטאג 8 אווענד קומט פאר אין פעריינס-לאקאל וווסכארניא 70 די לעצטע ענטשיידענד עפרזאמלונג וועגען דער לויזאקציע. אלע מוזען קומען.

די פערוואלטונג.

DR. MED.

A. URYSON

פינערליכע קראנקהייטען

קאנסולטאציעס פון 3 ביז 5 נאכמיטאג

Konstantynowska 20, telef. 35-65.

וויכטיגע אינפארמאציעס פאר פאבאר און מיליטער-פליכטיגע פערזאנען

וועגען דובליקאטען פון פערלוירענע מיליטערישע דאקומענטען

די טעג איז ענדלעך פערעפענטליכט געווארען אין רוש. אויסצוג די שוין פון לאנג ערווארטעטע אויספיהר-פעראָרדנונג צום פערזאנענווייטלינען אויסשאוו וועגען דער אלגעמיינער פליכט פון מיליטער-דינסט.

מיט דער פובליקירונג און געזעצקרעפטיגונג פון אט דער רעדאמאנטער אויספיהר-פעראָרדנונג ווערען פיל ביזהאהער נישט געגוג פערשטענדליכע און נישט גענוי פארמולירטע בעשטימונגען גרינד-ליך און דייטליך אויפגעקלערט.

דאס היינטיגע מאל ווילען מיר זיך אפשטעלען בלויז אויף איין, אבער זעהר וויכטיגען פרט און געמליך, ווי אזוי דארפען האנדלען די פאבאר-און מיליטער-פליכטיגע פערזאנען, וועלכע האבען פערלוירען זייערע מיליטערישע דאקומענטען און ווילען בעקומען דובליקאטען פון די זעלבע אנגע-פאלירענע דאקומענטען.

די דאזיגע פראגע איז דורך די ביזאיצט פער-עפענטליכטע אויסטאטונגען גרינדליך נישט בעהאנדעלט געווארען און דעריבער איז דער דאזיגער ענין נישט אומעטום לויט איינע און די זעלבע כללים ערלעדיגט געווארען.

אמת, מיט א צייט צוריק איז טאקע דורכ'ן מיניסטעריום פאר מיליטערישע אנגעלעגענהייטען ארויסגעגעבען געווארען א געוויסע אינסטרוקציע, וועלכע האט געדארפט רעגולירען די פראגע וועגען פערלוירענע דאקומענטען.

לויט יענער אינסטרוקציע איז אבער דער ענין פון בעקומען א דובליקאט פון אנ'אנגעוואוירענעם מיליטערישען דאקומענט פערבונדען מיט א גאנצע רייה קאמפליצירטע פארמאליטעטען, קודם-כל האט דער פעטענט געמוזט דערלאנגען צום קאמענדאנט פון זיין פ. ק. או. וועגען דעם ענין אנ'איינגעהענ-דיגען אונטערגעשריבענער בקשה.

צו א.א. בקשה האט מען בעדארפט ביילעגען:

1) 2 פאטאגראפיעס, איינע פון וועלכע האט געמוזט אוטענטיפיצירט ווערען דורכ'ן ארטיגען פאליציי-קאמיסאריאט.

2) א בעווייז וועגען א 3-מאליגער פובליקאציע אין אנ'ארטיגער צייטונג.

3) א בעשטעטיגונג פון בעטרעפענדען פאליציי-קאמיסאריאט, אז דער פעטענט וואוינט אויפ'ן אנגעגעבענעם ארט, און

4) 5 זלאטים פאר'ן דובליקאט, אויב עס האנדעלט זיך וועגען א מיליטעריש ביכעל.

די נייע נאר וואס פערעפענטליכטע געווארענע אויספיהר-פעראָרדנונג פערייגפאכט און פערגרינ-גערט אין א בעדייטענדע מאס די פראצעדור פון אויסבייטען אנגעוואוירענע מיליטערישע דאקומענטען אויף דובליקאטען.

בעפאר מיר טרעטען צו צו בעקענען אונזערע לעזער מיט די וויכטיגקייט כללים פון אט דער דער-מאהנטער פראצעדור, דארף קודם-כל פעסטגע-שטעלט ווערען, אז לויט די ארטיקלען 186—188 ווערען די מיליטערישע דאקומענטען קלאסיפיצירט אויף פאלגענדע 4 קאטעגאריעס:

1) בעשטעטיגונגען, אז מען האט זיך רעגיסט-רירט אדער מ'איז אריינגעטראגען געווארען אין די פאפאר-רשימות.

2) בעשטעטיגונגען, אז מ'איז קוואליפיצירט געווארען צו איינער פון די פאלגענדע קאטעגאר-יעס, „א", „בע" אדער „ע".

3) מיליטער-ביכלעך און 4) מאבילואציע-קארטען.

דאס בעקומען א דובליקאט פון יעדען פון די אויסגערעכענטע קאטעגאריעס דאקומענטען איז אפהענגיג פון אנ'אנדערען אמט און פון ערלעדיגען בעזונדערע פארמאליטעטען.

און ווירקליך, בכדי צו בעקומען א דובלי-קאט פון דער פערלוירענער בעשטעטיגונג, אז ס'האט זיך רעגיסטרירט אדער מ'איז אריינגעטראגען געווארען אין די פאבאר-רשימות, דארף מען גאר נישט מעהר טאקע, נאר דערלאנגען א געוועהנליכע בקשה צו דער זעלבער מאכט, וועלכע האט דעם אנגעוואוירענעם דאקומענט אויסגעשטעלט, עוזענ-טועל צו דער געמיינדע-פערוואלטונג. אין וועמענס פאבאר-רשימות דער פעטענט פיגורירט.

א דובליקאט פון א בעשטעטיגונג, אז מ'איז קוואליפיצירט געווארען צו דער קאטעגאריע „א", „בע" אדער „ע" גיט ארויס די סטאראסטווא, אין ראיאן פון וועלכער דער בעטרעפענדער פעטענט איז געשטאנען פאר דער פאבאר-קאמיסיע.

וועגען דעם מוז דערלאנגט ווערען צו דער דערמאהנטער סטאראסטווא אנ'ענטשפרעכענדער-בקשה, צו וועלכער ס'דארף ביינעלייגט ווערען, אויב ס'געהט אין א בעשטעטיגונג פון דער קאטעגאריע „א" אדער „בע", בלויז א צייגניש פון ארטיגען פאליציי-קאמיסאריאט, אז דער אינטרעפענדער פע-טענט האט וועגען פערלוירענעם דאקומענט היכף געמאלדען. קוים האנדעלט זיך אבער אין א בע-שטעטיגונג פון דער קאטעגאריע „ע", אויך אנ'-עקזעמפלאר פון דזשעניק וואיעוואדזקי, וואו דער פערלוסט פון דאקומענט איז אנאנסירט געווארען.

דאגעגען, אויב ס'האנדעלט זיך וועגען א פער-לוירענעם מיליטעריש ביכעל, אדער א מאבילואציע-קארטע איז בערופען ארויסצוגעבען א דובליקאט דער פ. ק. או. און ביידע פאלען דארף וועגען דעם דערלאנגט ווערען אנ'ענטשפרעכענדע בקשה.

געהט וועגען א דובליקאט פון א מיליטעריש ביכעל, מוז צו דער בקשה ביינעלייגט ווערען א בעשטעטיגונג פון ארטיגען פאליציי-קאמיסאריאט אז דער פעטענט האט וועגען פערלוירענעם ביכעל געמאלדען און 1 עקזעמפלאר פון דוש. וואָיעוואדזקי.

וואס שייך דער פראגע וועגען בעקומען א דובלי-קאט פון אנ'אנגעוואוירענע מאבילואציע-קארטע, דארף זיך דער בעטרעפענדער פעטענט ווענדען צו דער אנגעהעריגער פ. ק. או. מיט אנ'ענטשפרעכענדער בקשה, צו וועלכער ס'איז גענוג בלויז ביייצולעגען א בעשטעטיגונג פון ארטיגען פאליציי-קאמיסאריאט, אז וועגען פערלוסט פון מיליטערישען דאקומענט איז געמאלדען געווארען. ווי מיר זעהען שאפט די נייע אויספיהר-פעראָרדנונג ענטגילטיג אפ דעם גאנצען בלאסט ביוראקראטישע שטיק, וועלכע די ביזאיצט פערפליכטענדע אינסטרוקציע האט געהאט איינגעשטעלט.

וועגען איין וויכטיגען פרט ווילען אבער די מיליטער פליכטיגע פערזאנען מוזען געדענקען, אז קוים ווערען זיי אין זייער מיליטערישען דאקומענט, מוזען זיי היכף וועגען דעם מעלדען אין געהעריגען פאליציי-קאמיסאריאט און פאיערן פון דארט א געהעריגע בעשטעטיגונג.

דעסטגלייכען ווילען זיי אויך מוזען געדענקען גלייכצייטיג וועגען פערלוירענעם מיליטערישען דא-קומענט צו פובליקירען אבער נישט, ווי ביזאיצט 3 מאל, נאר בלויז 1 מאל און אויך נישט אין דער אלגעמיינער פרעסע, נאר אויסשליסלעך בלויז אין אפיציעלען ארגאן פון דער וואיעוואדזטווע, „דזשע-ניק וואיעוואדזקי").

די פעטענטען, וועלכע זענען נישט ביכולת צו בעצאהלען פאר פובליקאציע-קאסטען, ווערען גענצליך בעפרייט פון דער פליכט צו מעלדען וועגען זייער פערלוירענעם מיליטערישען דאקומענט אין דער עפענטליכקייט. ווי באלד, ווי ליינען צו צו דער בקשה אנ'ארימקייטס-צייגניש, ארויסגעגעבען פון דער אמטלונג איבער עפענטליכער השגחה ביים מאגיסטראט אדער פון ארטיגען פאליציי-קאמיסאריאט.

צום סוף מוז נאך אויפמערקזאם געמאכט ווערען אויפ'ן ארטיקעל 188, לויט וועלכען יעדער מיליטער-אנגעהעריגער פערזאן, וועלכער האט נישט געמאלדען אין פאליציי-קאמיסאריאט וועגען זיין פער-לוירענעם אדער אויף אנ'אנדערן אופן אנגעוואוי-רענעם מיליטערישען דאקומענט, איז פערפליכטעט אין משך פון 14 טעג צו דערלאנגען א בקשה צו דער בעטרעפענדער מאכט וועגען ארויסגעבען איהם אנ'ענטשפרעכענדען דובליקאט.

אין געגענפאל קאן דער שולדיגער אייפ'ן סמך פון ארט. 98 פונקט 2 פון פעראייניגטליכען אויסטאוו וועגען אלגעמיינער פליכט פון מיליטער-דינסט פער'משפט ווערען צו ארעסט אויף א טערמין ביז 14 טעג עווענטועל צו א געלד-שטראף אין דער הויך ביז 150 זל.

י. אינפעלד.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע-דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע-רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן

יורידישע אפטיילונג

פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פונ'ם טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארײנגעגעבען. אויף אנפראגע אָהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

481. ק. ז.

די טענה, אז דער פערנומענער דורך אייך לאקאל איז געגאנגען אין יוני 1914 נישט 480, נאר 350 רובל, גיט אייך אבער פונדעסטוועגען נאך נישט קיין רעכט דערווייל ביז דער דאזיגער ספסוך וועט נישט ענטגילטיג ענטשידען ווערען דורך די בערופענע געריכטס-אינסטאנצען אין גאנ-צען גארנישט צו צאהלען. אויב איהר ווילט מאכען פון דעם עדות-זאגען פון דעמאלדיגען לאקאטאר א געוויסען רעכטליכען געברויך און דערביי נישט רעזיקירען מיט קיין עקסמיסיע, דארפט איהר דוקא יא רעגולער צו שיקען דעם הויזווירט דירה-געלט. איהר זענט נאר נישט מחויב צו צושיקען אזויפיל וויפיל איהר האט ביז-אהער געצאהלט און וויפיל דער הויזווירט פאדערט פון אייך ווייטער, נאר איהר קאנט צושיקען אזויפיל, וויפיל דער עדות, אויף וועלכען איהר פעררופט זיך בעשטעטיגט און וויפיל איהר אליין האלט אגב אויך פאר גענוגענד מיט'ן מאמענט אבער, ווען דער אורושאנד ראזיעמ-טשי אדער דאס געריכט פון דער ערשטער אינ-סטאנץ האט פעסטגעשטעלט א העכערע גרונד-סומע, זענט איהר מחויב שוין אנצוהייבען צו צאהלען לויט אט דער דאזיגער פעסטגעשטעלטער סומע און אויך גלייכצייטיג צו צאהלען די ביזהעריגע דיפע-רענץ אומאפהענגיג פון אייער שטאנד, צי איהר אפעלירט אויף דער בעשטימונג אדער נישט.

482. יצחק.

פאר'ן ערשטען קווארטאל (פון 1. יאנואר ביז'ן 31. מערץ) פון לויפענדען יאהר דארפט איהר צאהלען 3 זל. 74 גר.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאז.

2 לעצטע אבשידס-פארשטעלונגען פון די אמעריקאנער סטארס

אנא און היימאן יאקובאוויטש

נוצט אויס די געלעגענהייט צו קומען זעהען און בעוואונדערן

אנא יאקובאוויטש אין דער „אמעריקאנער חתונה".

פאזיטיוו לעצטע 2 מאל! דאס לאדזער טעאטער-פובליקום קומט זיך געזעגענען די לעצטע וואך מיט די הערליכע שענע קאמישע אפערעטע „אמעריקאנער חתונה".

כדי אלע צו געבען די מעגליכקייט צו בעזוכען דאס שטיק, ווערט געשפילט

צו פאלקס-פרייזען פון 1 ביז 3 זל.

היינט, מאנטאג, ד. 12-טען, מארגען, דינסטאג, ד. 13-טען, 9 א זייגער אווענד

הייטאן יאקובאוויטש'ס גרויסע אויפפיהרונג

„אמעריקאנער חתונה"

אין 2 אקטען מיט פרלאג פון ה. יאקובאוויטש. ראל „סאָסעל" — אנא יאקובאוויטש

הערליכע אויסשטאטונג / שענע קאסטיומען / ספעציעלער באלעט

עס איז ספעציעל אנגאזשירט געווארען דער ארטיסט און זינגער

מיכאל קליין און כאראקטער-קאמיקער שלמה הערשקאוויטש

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, ליבראווסקא. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

דער געהיימער מארד

א העכסט סענסאציאנעלע געשיכטע, וואס האט זיך אפגעשפיגעלט צווישען רוסען און יודען אין פאריז

3.

ווען מען קומט ארויף ביז צום סוף פון רוי פסענגט זיך א הויכער טרעפעדרויגע ביז צום שפיץ דע מארטיר און מען פערקירעוועט אויף רעכטס פארג. טאקע פון דעם דאזיגען שמאלען טרעפעך ווענ נעהמט מען זיך אריין אין די הייזער, אלטע, ענגע, אבער פארט אינטערעסאנטע. פון זייערע פענסטער זעהט מען זארוים און גוט די גאנץ פאריז. אין איינעם פון אזעלכע צימערען האט גע-וואוינט קולאטשעק און אהער פלעגט יעדען טאג קומען סעמיאן ווינשטיין. דא, אפט אין דער גע-געוואָרט פון א שעה; פראנצויזיש מיידעל, מאר-לען, וועלכע האט קיין ווארט רוסיש נישט פערשטא-נען, פלעגען זיי פיהרען זייערע רעליגיעזע שמועסען.

פון סעמיאנ'ען האט סאפיע מאסיעווגא זיך דערוואוסט, אז יעדען שבת געהט ער אין דער „דאווארייע", א קלויסטער און א רעליגיעזער צענטער פון דער איינענער צייט, און פיהרט דא שמועסען מיט דעם פראפעסאר קוהלאקאו אליין, א בערהמטער רוסישער טעאלאג און גלענצענדער שרייבער, א פרעדיגער און א רעל גיעזער פיה-רער. מיט איהם האט זי זיך אנטשלאסען צו רעדען.

א גאנצע וואך האט זי גע'טענה'ט מיט סעמ-יאנ'ען, אז ער זאל איהר „ערלויבען" ה. ה. ער זאל זיך נישט אויפרעגען און לאזען זי אליין געהן צו איהם. אויב די „לעהרע" איז טאקע אזוי הייליג און גרויסארטיג טא פארוואס זאל זי אויך נישט געניסען פון דעם גליק. סעמיאן האט מסכים געווען און אליין געפרעגט פראפעסאר קור-לאקאוו, צי ער וועט אויפנעמען זיין מוטער און אויב יא, ווען קאן זי קומען צו איהם. דער געלערנ-טער טעאלאג האט איהם געהייסען קומען שבת נאך דעם גאטעסדינסט אין אזענה. אבער מיט א טאג פריהער, נאכמיטאג, ווען סעמיאן איז אוועק פון הויז, האט זי בעקומען א בעזוך פון א מערקווירדיגען גאסט. א רוסישער מענש, מיט א שווארצער באָרד און א גאנץ סימפאטישער שטימע האט זיך איהר פארגעשטעלט אלס א גוטער פריינט פון איהר זוהן. דאס איז געווען גענעראל שקורניקאוו, א מאן פון אנ'ערך פופציג יאהר, אין אנ'אנגעצויגענעם מאנטעל און מיט פרייע בעוועגונגען. ער האט גע-רעדט זיי אנ'אלטער בעקאנטער. צוערשט א ביסעלע צוטומעלט, אבער באלד נאך דעם פריי און וואוי-לעריש.

סאפיא מאיסעיעוונא האט נישט געוואוסט וואס צו ענטפערען דעם גאסט. ביי זיינע ערשטע רייד האט זי זיך קוים בעהערשט: זי האט אזוי פיל חשד געהאט מאפעס זיך. אויף איהם מיט די הענט רייסען זיין בארד און שרייען נאך הילף, כדי מענשען זאלען קומען און צונעמען איהם פון צימער. אבער עס האט זיך געהאנדעלט וועגען אהר סעמיאן. זי האט געמוזט לייזען, דערשטיקען אין זיך די אויפרעגונג און זעהען מיט וועמען זי האט צו טון, כדי צו וויסען וואס פאר מיטלען אנ-צונעמען ווייטער.

— איהר געהט מארגע צום פראפעסאר קורלאקאוו. גוט, מיין ליבע, (נאך יענע עטליכע ווערטער האט זיך שקורניקאוו געווענדעט צו דער פרוי מיט א הארציגען רוסישען: „מילאיא מאמא") איהר וועט גאר נישט פועל'ן ביי איהם. סעמיאן האט אליין בעשטימט זיין גורל. זיין הארץ האט דער-שפירט וואהין דאס לעבען רופט איהם... פארוואס פיהרט איהר איהם אראפ פון וועג?

שקורניקאוו האט געשמאק גערעדט און זיך געבעטען ביי איהר זי זאל אויפגעבען איהר ווי-דערשטאנד, ווייל אנדערש וועט זי נאר צובר... זי א לעבען. ער האט זיך געוואלט „אויסרעדען" פאר איהר.

„אויב איהר ווילט נישט איך זאל קומען אהער קאנען מיר זיך טרעפען אין שטאט. אפשר ווילט איהר, קאנען מיר מאכען א שפאציר קיין ווערסאל אדער פאנטענבלא..."

ווי א בליץ איז ביי סאפיא מאיסעיעוונא גע-קומען אין קאפ דער געדאנק, אז ד מוז אויף אלץ איינגעהן און זיך אלץ ערלויבען, כדי צו האלטען דעם מאן נעבען זיך און פטור ווערען פון איהם. עס איז פאר איהר קיין ספק נישט געווען, אז ער איז דער אמת'ער פערפיהרער פון איהר סעמיאן, און אידער זי וועט זיך פון איהם נישט בעפרייען וועט איהר קיין לעבען נישט זיין. מען האט אפגערעדט צו טרעפען זיך אין עט-ליכע טעג ארום.

מען האט זיך געזעגענט ווי אלטע, גוטע פריינט. שקורניקאוו האט זיך די גאנצע צייט ארומגעקוקט, נישט פערפעהלט צו בעטראכטען די פרוי ביי אלע איהרע בעוועגונגען. ער האט זי גוט געקענט פון פעטערסבורג, האט זיך געהיט צו קומען מיט איהר אין ... הרונג, אבער אין דער לעצטער צייט האט ער גענומען בעמערקען, אז מיט סעמיאנ'ען קומט עס מאדנע פאר. דער בחור ווערט צו אוי-מעטיג. אלע בעמיהונגען צוצופיהרען איהם מיט יונגע פרויען זענען געווען אומזיסט. מארלען, דאס שענע פראנצויזישע מיידעל פון דעם הויז, וואו קולאטשעק האט געוואוינט, האט אויך דערצעהלט, אז סעמיאן ווערט צו ערנסט, קולאטשעק האט געהאלטען אין איין רעדען, אז ער האט פאר קיין שום זאך נישט מורא, ווייל סעמיאן איז רויי מי די נשמה פון א לעמעלע. שקורניקאוו איז אבער נע-ווען פראקטישער פון זיי אלעמען. ער האט געהאט א געפיהל, אז סעמיאן קאן זיך ארויסרעדען פון זייערע הענט. דעם איינענעם טאג איז ער געווען ביי פראפעסאר קורלאקאוו און גערעדט וועגען דעם מוטער פונ'ם יודישען סטודענט. עס איז נישט דער ערשטער שווערער פאל אין זייער „ארבייט" אבער אויף סעמיאנ'ען האט מען געלייגט גאר גרויסע האפענונגען. דא האט מען זיך נישט געקאנט אפ-שטעלען פאר קיין שום שטערונגען. דאס וואס ביי פראפעסאר קורלאקאוו איז געווען אויף דער לונג איז ביים גענעראל שקורניקאוו, איינעם פון די מיט-טינסטע דינער פון די מיסיאנערען, געווען אויף דער צונג. דער געלערנטער טעאלאג האט איהם געמוזט בעטען צו זיין עטוואס רוהיגער נישט רעדען אזוי פיל.

(סוף קומט).

נאך 30 יאהר זוכען געפינט א ווינער גענעראל זיין קינד
דעם זוהן פון א חזנ'ס טאכטער
דער זון איז א בעוואוסטער שוישפילער און דער פאטער געפינט איהם צופעליג זיצענדיג אין טעאטער

שעגעדין איז א פרומע יודישע שטאט. פון שעגעדין שטאמט דער בערימטער מאכל „שעגעדינער גולאש" וועלכען יודען האבען ערפונדען און שעגעדינער יודען זענען נישט ווייניג שטאלץ מיט זייער ערפינדונג.

אויסער מיט'ן גולאש, איז שעגעדין נאך בערימט מיט זיינע חזנים. די בעסטע חזנים פון גאנץ אונגארן שטאמען פון שעגעדין. פאר א שעגעדינער חזן וועלען אייך יודען אין אונגארן נישט געמען א זאק געלט.

איינמאל, דאס איז געווען צוריק מיט 30 יאהר, זענען אין שעגעדין פארגעקומען קייזערליכע מאנעווערס. נאך די מאנעווערס האבען די אפיצירען געמאכט א באל און זאל פון האטעל „קאס".

מען האט געגעסען „שעגעדינער גולאש", געטרונקען „שעגעדינער וויין" און געטאנצט א „שעגעדינער טשארדאש" (אזא טאנץ). דאן האט א „שעגעדינער חזן" געזונגען יודישע מעלאדיעס, און עס האט אויך צוגעהערט די בייגער.

דער חזן, וואס האט דאמאלס געזונגען, האט געהאט א טעכטערל, א מיידעל פון א יאהר 18, יוליא האט זי געהייסען, א שווארץ־חנ'עוודיגע, מיט שווארצע, געקרייזטע לאקען און מיט שווארצע ברענענדיגע אויגען. דעם חזנ'ס טעכטערל, יוליא, האט געהאט דאמאלט א שעהנע שטימע, און צוזאמען מיט אנדערע משוררים האט יוליא אונטערגעהאלפען דעם טאטען זינגען אויפ'ן באל פון פראנץ יאזעף'ס אפיצירען.

פון דעם חזנ'ס טעכטערל האט מען קוים ארויסגעזעהען א שפיץ נעטאקט בעזעל און א שטיקעל געפלאכטענעם פייגעל פון די שווארצע צעפ אונטער דער פאטשיילע — און די אויגען. די אויגען האבען געברענט, געפלאמט, ווי שווארצע קוילען פייער, אזוי לאנג ביז זיי האבען פערברענט דאס הארץ פון דעם קייזערס אדיוטאנט, דעם ליי־טענאנט פראנץ עדלער פאן ריכטער.

מעהר פון אלעמען איז ער בעצויבערט געווארען פון דער זיסער שטימעלע פון דעם חזנ'ס טעכטערל. ער האט געפיהלט, ווי זיין נשמה לאזט זיך אויס, האט ער נישט לאנג געטראכט און געבעטען דעם חזן, ער זאל איהם ערלויבען צו טאנצען מיט זיין טעכטערל דעם אונגארישען פאלקס־טאנץ „טשארדאש".

דער רינגער פון דעם קייזערליכען אדיוטאנט, דעם לייטענאנט פראנץ ריטער עדלער פאן ריכטער, האט אנגעהויבען צו ברענגען צו דעם חזן אין הויז „פעקלעך", בוקעטען בלומען, שאקאלאד, זיידענע פאטשיילעס, שמעקעדיגע זייף, פראסלעטען און זילבערנע פאטשיילעס, שמעקעדיגע זייף, בלומען און בלומען, די חזנ'טע האט זיך געבעך אפגעגעסען דאס הארץ, וואס זאל זי טון מיט אזוי פיל בעזעמער בלומען,

סיידען איינהייצען מיט זיי דעם אויוען אויף טשאלענט.

ביי די בלומען־בוקעטען האבען זיך אבער געפונען ראזען, פערפומירטע ליבעס־בריוועלעך, אין וועלכע עס האט זיך געדערט וועגען הימלישער ליבע, וועגען פאעזיע, העלדענטאטען, שטערען.

יוליא האט געשלונגען די ראזע ליבעס־בריוועלעך מיט'ן גאנצען פייער פון א פערליבט הארץ פון א יונגער מיידעל.

יוליא איז אוועק געגאנגען און וועלדעל שפאצירען מיט איהר געליבטען. ער האט איהר געשווארען טרייע און אייביגע ליבע.

און נאך די מאנעווערס איז דער לוטענאנט פאן ריכטער אוועק קיין בודאפעשט. אבער נישט אליין, נאר מיט זיין געליבטע יוליא, דעם חזנ'ס טאכטער.

אין בודאפעשט האט ער פאר זיין געליבטער געדונגען א וואוינונג, און מען האט זיך גענומען פארברייטע נצו דער הייראט, הייל עס איז שוין טאקע באלד צייט געווען, די סאמע רעכטע צייט.

אין א קורצער צייט ארום האט יוליא געבוירען א קינד. די פרוכט פון איהר ליבע מיט דעם לוטענאנט. מען האט דאס קינד א נאמען געגעבען פראנץ, און חתנ־כלה האבען זיך זעהר געפרעהט מיט דעם קריש.

ווען זיין פאטער, אן'אלטער עסטרייכישער גענעראל האט זיך דערוואוסט, אז זיין זוהן וויל הייראטען מיט אן'ארימער יודישער מיידעל, האט ער אנגעווענדעט אלע מיטלען, אום צו פערהינדערען די שאנדע. זיין אויבער־קאמאנדיר איז וויען האט דעם לייטענאנט ארעסטירט, און ער האט געמוזט לויט מיליטערישען בעפעהל בלייבען א שטיק צייט אין דער קאזארמע און נישט ארויסקומען אין גאס.

פון דארטען האט מען איהם שפעטער געשיקט אלס קאמענדאנט אין א פעסטונג — און פארטיג.

אין אכט טעג ארום האט יוליא אין בודאפעשט בעקומען פון וויען פאלגענדע טעלעגראמע:

„לייטענאנט עדלער פאן ריכטער געפאלען טויט אין א דועל".

דיוויזיאנס קאמענדאנט, וויען.

דאס איז געווען אן'אפיציעלע טעלעגראמע פון דער מיליטער מאכט, אזוי אז מען האט נישט געטארט צווייפלען אין איהר ריכטיגקייט.

יוליא איז געווארען א כאריסטקע אין טעאטער, און זי האט שפעטער מיט יאהרען געהייראט מיט דעם שוישפילער רעליק, וועלכער האט גענומען איהר קינד, דעם קליינעם פראנץ, צו זיך און האט איהם ערצויגען.

יוליא האט גענומען קרענקען. זי איז נישט גליקליך געווען אין איהר הייראט מיט דעם שוישפילער. זי איז אין א צייט ארום שווער קראנק געווארען. פאר'ן טויט האט זי דערצעהלט איהר זוהן פראנץ די געשיכטע פון זיין געבורט און וועמעס זוהן ער איז.

פראנץ רעליק האט אויך געגלויבט, אז זיין ריכטיגער פאטער, דער אפיצער פאן ריכטער, איז געשטארבען אין א דועל. ער איז אויסגעוואקסען א שעהנער יונג, און איז געווארען א בערימטער שוישפילער פון דער אונגארישער ביהנע אין בודאפעשט.

איצט האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער אפיצער פראנץ פאן ריכטער, וועלכער איז איז וועלט־קריג געווארען א גענעראל, האט פיל יאהרען נאך דעם ווי ער האט געהערט, אז זיין אמאליגע געליבטע יוליא איז געשטארבען, געזוכט זיין זוהן. ער האט איהם אבער נישט געקענט געפינען. ער האט נאכגעפאלגט א פאלשען שפור און נישט געוואוסט, אז זיין זוהן איז א שוישפילער.

אבער איין מאל האט דער געוועזענער גענעראל פאן ריכטער זיך געפונען אין בודאפעשט און האט בעזוכט א טעאטער. און דער דראמע, וועלכע מען האט דאמאלס געשפילט אין יענעם טעאטער, איז אויפגעטראטען אין דער הויפט ראלע דער בערימטער שוישפילער פראנץ רעליק.

דער געוועזענער גענעראל פראנץ פאן ריכטער, האט גלייך דערקענט, אז דער שוישפילער פראנץ רעליק איז זיין זוהן. דאס הארץ האט איהם געזאגט, אז ער האט ענדליך געפונען זיין זוהן. און ער איז אוועק ווייטער און געשיקט א טעלעגראמע צו דעם שוישפילער און געבעטען, אז ער זאל איהם גלייך מאכען א בעזוך, ווייל ער האט איהם עפעס זעהר דרינגענדעס מיטצוטיילען.

ווען פראנץ רעליק איז געקומען צו דעם געוועזענעם גענעראל אין הויז און געפרעגט, וואס ער פערלאנגט פון איהם, האט איהם יענער ארומגעכאפט קושען און אויסגעשריען:

— מיין קינד, מיין זוהן!

פראנץ רעליק האט זיך זעהר דערשראקען. ער האט געגלויבט, אז ער האט צו טון מיט א משוגענעם.

דער געוועזענער גענעראל האט דעם ערשטוינטען שוישפילער פראנץ רעליק דערצעהלט די גאנצע געשיכטע פון זיין יונגער ליבע מיט דעם חזנ'ס טאכטער יוליא.

אזוי האט דער יודישער שוישפילער דער זוהן פון קריסטליכען אריסטאקראט און גענעראל, בעקומען דעם טיטעל „עדלער ריטער פאן ריכטער רעליק".

צוליב דער גרויסער גדולה האבען זיינע קאלעגען פאר איהם געמאכט א גרויסען באנקעט, און די שוישפילער קרייזען פון וויען און בודאפעשט קאכט זיך מיט דער סענסאציאנעלער געשיכטע אויף טיש און אויף בענק.

אויפגעריסען א גראנאט אין פויזען

1 מענש דער'הרג'עט, 3 שווער־פערוואונדעט

פויזען, 11 (ספ.ט.) אין ראדאמסקיס שלאסע־ריי וואַרשטאט איז געקומען דער זעלנער פון 58־טען פאלק־אראם און געברענגט א גראנאט. ווען ער האט אנגעהויבען איהם פונאנדערצונעהמען איז ענטשטאנען אן'אויפרייס. די פאלגען זענען געווען שרעקליכער, דאס 16־יעהריגער לערן־יונגעל ליגקע איז דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט. ביים זעלנער און דאס זענען אפגעריסען געווארען ביידע פיס. די צוויי ארבייטער טייכערט און ראדאמסקי זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

די רומענישע רעגירונג וועט צוריקגעבען דעם האלזבאנד

וואס איז צונערויבט געווארען ביי גרעפין שעמבעקא

בוקארעשט, 11 (אטע) די רומענישע רעגירונג האט בעשטעלט ביי א יובילער אין בוקארעשט א האלזבאנד, וואס זאל זיין ענליך צו דעם צונערויבטען ביי דער פרוי פון פוילישען געזאנדטען גר. שעמבעקא. ווי בעקאנט, איז אזא בערויבט געווארען דער אמעריקאנער פינאנציעלער בעל־יועץ רעוועי. דער האלזבאנד וועט צוריקגעגעבען ווערען דער פרוי שעמבעקא.

גרויזאמע נקמה פון ווייסע איבער א נעגער א פערברעכער

לאנדאן, 11. (אטע) אין דער שטאט שערמאן, שטאט טעקסאס (אמעריקא) איז געקומען צו ערנסטע אונרוהען. די ווייסע בעפעלקערונג האט געהאלט לינטשען א נעגער, וועלכער האט פערגוואלטיגט א ווייסע פרוי. די ווייסע בעפעלקערונג האט אונטערגעצונדען די טורמע, וואו דער נעגער האט זיך געפינען. די טורמע איז פערברענט געווארען און צוזאמען אויך דער נעגער. דער המון האט דאן צוגעבונדען דעם טויטען קערפער צו אן'אויטא און ארומגעפיהרט איבער דער גאנצער שטאט. דער גובערנאטאר פון טעקסאס האט ארויסגעשיקט 225 פאליציאנטען מיט מאשין־געוועהר און טרעהרען־באמבעס צו האלטען די ארדנונג, ווייל די מאכט האט מורא, אז די ווייסע בעפעלקערונג זאל נישט בעפאלען די נעגערס.

בילדער פון פאריז
אויפ'ן אינזעל פון די נאקעטע מענשען

עטליכע דרייסיג מינוט דורך גאר סען לאזאר שטייגט איהר ארונטער אין וויל־לע סור סען.

איהר געהט דורך א וועג פון גרינצייג, וואס פערדאפט אייער נאז. אייערע לונגע ערפרישען באלד, און אזא לופט וואלטען זיי בעדארפט. איז איהר קומט פאר אן'אויפשריפט: „ליאיל דע נאטוריסם".

טרעפלעך פיהרען אייך אראפ צו דער סען. שמאלע טרעפלעך. אכטונג. דארט וויקט זיך א לארקע. א נעשריי און פון יענער זייט שווימט צו אייך א שיפער. איהר זעצט זיך אריין אין א לארקע און אין עטליכע מינוט ארום זענט איהר שוין אויסגעשטיגען אויף דעם אינזעל פון די נאקעטע מענשען.

קיין שניידער און שוסטער דארף איך נישט צו קומען אהין אויפ'ן אינזעל. זייער אינדוסטריע געהט דאס נישט אן. דארטען מאכען נישט קיין טואלעט און מענער געהען אין פלאוש־קאסטיום.

ווי א גרויסע לורקע ליגט דאס אינזעל איבער דער סען. פון אלע זייטען וואסער. דאס וואסער איז שטיל, גרוהיג און רעוואלוציאנערע אמבי־ציעס און פערשווערונג. שטיל מורמלען די כוואליעס ביי די ברעגען. פון אל זייטען שפרייטען זיך אנאראמעס פון גרינע פארהאנגען. לייטערס, שפיצען, טרעפ, בערג, טאלען.

דאס אינזעל איז נאך דערוויל רוית און בוימער און שאטען, קליינע הייזקעס פון צעמענט־ליגע אויסגעשאטען אויף די צוויי קילאמעטער פון אינזעל. אלע זענען זיי גלייך. זי זיינען אויס אזוי נידעריג, אז מ'פרעגט זיך נישט ווילענדיג ווי מענשען קענען שטעהן אין זיי. דורך די פענס־טערלעך זעהען זיי אלע אויס נישט מעבלירט. ביי 80 אזעלכע בוידלעך זענען איצט דא אויפ'ן אינזעל. מיט עטליכע יאהר צוריק זענען געווען אין פראנקרייך 60 נאטוריסטען. היינט זענען זיי 3000 און זיי האפען זיך נאך צו מעהרען.

די קליינע הייזקעס זענען אלע פון אייז מאראל. מאנכע זענען נאר לייכט אונטערגעהייבען אויף זייער געשטעל.

די נאטוריסטען זענען נישט אינגאנצען נאקעט. זי יימראנען אלע א געשלעכט־טוך אין באד־הויזען. זיי האפען, אז מיט דער צייט, ווען די וועלט וועט קלוגער ווערען און דער פערפעקט־רעגינער צעיוהריג, וועלען זיי בעקומען א ערלויביניש צו געהען אין זייער בן ערן אינגאנצען נאקעט.

יעדער איינער, וואס קומט אויף דעם אינזעל זאל אלוא מיטנעהמען אין זיין טאש א באד־קאסטיום. דאס איז דער פאספארט. א קינד, וועניגער פון 5 יאהר, קען געהען אינגאנצען נאקעט.

דאס אינזעל ווערט אנגעפיהרט אין בעארבייט דורך א פעראיין פון נאטוריסטען, בראש פון וועל־כען עס שטעהען צוויי יונגע פראנצויזישע דאקטוירים גאסטאן און אנדריי דורוויל. ברעג זע־גען זיי אליין בעקאנטע ספארטסלייט און איבער געגעבענע פראקטיקאנטען פון זייער איינענער תורה, זעהט מען נאקעט אויף פיל בילדער. זיי און נאס־טאנס יונגעלע, זשאק, א גוטער לויפער און נישט קיין ערגערער וואסערשווימער, צו 11 יאהר אינגאנצען, ווייזט אויס, אז א פאטאגראף איז זעהר אנגע־זעהען ביי ז ייאויף דע סאינזעל, ווייל אויף די בילדער איז ער דער איינציגער, וועלכער איז אנגע־טון ווי איך און איהר.

דאס איז, גלויב איך, א גרויסע פריוילעגיע אויפ'ן אינזעל פון די נאטוריסטען.

* * *

אמבעסטען צו קומען אהין איז שבת נאכמיטאג אדער זונטאג (נישט פערגעסען דעם באד־קאסט־יום). דעמאלט איז דאס אינזעל בעלעבט פון נאטוריסטען. געהען ארום איבער'ן פעלד אדם'ס און חוה'ס טרייבען ספארט, קולירען זיך אין ערד, שיפען זיך אויפ'ן וואסער און פליושקען זיך אין וואסער ווי קאטשקעס. זיי עסען אפילו ספעציעל נאטוריסטען־ברויט. פלייש נאטירליך איז שטרענג פערבאטען לויט'ן נאטוריסטען־קאדעקס. מ'קען אבער אויספיהרען צו וועסען צו קליינע פאר־ציעס, ביז מען געוואוינט זיך אינגאנצען אב דער פון. די בופעט־האלטערין פון אינזעל איז אויך נישט זעהר שווער אנגעטון.

— זענט איהר א נאטוריסטין?

— ניין.

— וואס דען?

— מ'שפארט זיך דא איין קליידער און נאר־קען. וואס פארא פרוי האט דאס ליב זיך צו פארען אין מעש?

און פון שבת נאכמיטאג אן הערט נישט אויף דאס שיפעל צו רודערען איבער די פעמע און געדריכטע וואסערען פון דער סען. אלע מאל קו־מען אן נייע נאטוריסטען. מאנכע ווארפען שוין פון זיך אראפ זייערע מלבושים אויף די טרעפ־לעך, אין נאקעט — ס'רעדט זיך נאר אזוי — טרעטען זיי אריבער די נאקעטע טעריטאריע.

א שייגעץ מיט א פערברענט לייב מיט וואַ־סער־קאליר איבערגעצויגען, פיהרט איבער די פאַ־סאזשירען אויפ'ן אינזעל, פרעהליכע, מונטערע קו־מען די נאטוריסטען אריין צו זיך, גליקליך זיך צו געפינען אויף זייער בארגען, אין זייער לאנד. ווי א פרוי קאקעטירט נאקעט אין א שפיגעל, קאַ־קעטירען מאנכע פון זיי דא אין שפיגעל פון דער זון. שיטען אויף זיך זאמד און דרעהען זיך אין אונבעשטימטע פערלאנגען.

ווער איז דאס גאנצע פובליקום פון די נאטו־ריסטען?

שווער צו זאגען. אט זיצט איינער אויף דער ערד און צייכענט כסדר ציפערען אין זאמד. זאל ער נישט זיין א בוכהאלטער פון בערוף? אין די אלע אנדערע מענער און פרויען, ווער זענען זיי? קיין גרויסע קבצנים זיכער נישט, פארט איז דאס א לוקסוס־לעבען, פארט קאסט דאס טייער ביי דער גאנצער בילינקייט. ארם און חנה האט זיך גע־לעבט בילינער אין זייער גן עדן, ווי די היינטי־גע נאטוריסטען אויף זייער אינזעל.

מאנכע איינגעקשנטע נאטוריסטען בעווייזען א קונץ און קומען אהער פראווען נאטוריזם אפילו ווינטער־צייט. זיי זענען אמת'ע העלדען. קעלט איז שטארקער ווי נאטוריזם. אט די פערברענטע חסידים פון נאטוריזם ווערען דא פערקיהלט ווינ־טער־צייט און סוף כל סוף איז די אינזעל נישט מעהר ווי א זומער־פלאזש, ביי פאריז גארנישט קיין שלעכטס.

* * *

און ווי ס'ווייזט אויס, ווילען דא די פאריזער זיך פיהרען ווי זייערע אמאליגע אבות אין גן עדן. מאנכע פון זיי רערען אפילו נאטוריסטיש.

און זומער־צייט ליגען הונדערטער מענשען אויסגעלייגט אויפ'ן אינזעל און בראטען זיך אין די ליבע שטראהלען פון דער זון. מ'שפילט, מ'לויפט, מ'שיפט זיך. די נאקעטקייט שטרייכט אונטער די שעהנקייט פון מענשליכען קערפער. פרויען פיהרען אוים ריטמישע איבונגען. א גרופע יונגע אטלעטען שיפט זיך אויפ'ן וואסער. אלע וויאסלעס געהען גלייך. סימעטריש, הארמאניש, ווי איין וויאסלע. ווי אלע סטיקען פון א סימפאנישען ארקעסטער.

און פון פלוטפ גיסט זיך פריש וואסער. א פלוטפ ווי די אלטע הוימישע פלומפען. דאס וואַ־סער איז פריש, קאלט, אייזיג, שניידיג. א פרוי מיט א לאנגען צאפ האט ארונטערגעטאן איהר קאפ אונטער'ן קראן. דאס וואסער האמערט איהר איבער'ן קאפ, קיהלט, שניידט אין מארך, עס פרעהט איהר און אין די וואַרצלען פון די האר.

זי נעהמט אבער דעם קאפ נישט ארונטער. דאס וואסער צולויפט זיך משונע, רינגעלווייז, איבער'ן גאנצען קערפער און ווי א קאלטער שטריק לאזט זי זיך ארונטער אויף דער חוט השדרה פון דער פרוי, א קאלטער ציטער צולויפט זיך איבער'ן בלוט. א רינע פריש וואסער האט זיך פערגנבעט צווישען איהרע ברוסטען. דרייערלט זיך ווי א שלשלת. ווי פראפעגציהער. פון דער גרונסער קאלטקייט ווערט אבער א גוטע ווארימקייט און א געמיטליכע וואוילקייט צולויפט זיך איבער אלע גלידער פון דער יונגער פרוי. איהר קערפער ווערט פארעריג, רויט, שטראהלען שלאגען אויס פון איהם, פונקען לעבען און ווארימקייט שפריצען פון איהם. מיט די הענד ווישט זיך די פרוי דאס פנים. איהרע האר רינען, דאס לייב רינט, די פאלדען פון איהר קערפער רינען מיט וואסער.

און זאנדערשוואו ליגט א גרופע מענשען און לייענט. שט שטיל. די לאנדשאפט ארום איז ראמאנ־טיש־רוהיג. פון דער ווייטענס קוקט אריבער דער וואלד פון מעדאן, וואו עמיל זאלא האט אויסגע־חלומט און אויסגעטראגען זיינע קרעפטיגע מענש־ריש־קערענדינע ווערק. די בוימער לייכטען מיט זייערע גרינע מנורות אין דער העלער דורכזיכטיגקייט פון דער זון.

דער אוועגד שווימט אריין. א פיינער שאטען לייגט זיך אויפ'ן בויך פון וואסער. א היגער צי־טער פלאטערט עפעס אויפ'ן אויבערפלאך. די בלע־טער פון די בוימער בעגרינען דאס וואסער פון דער סען. פון דער ווייטענס ציגדען זיך ליכ־טער. פאנארען. פאפיר־לאמפען צינדען זיך צווי־שען די בוימער פון וואלד, אלין ווערט פאנטאס־טיש־גרין, פאנטאסטיש־שטיל, פאנטאסטיש־מיס־טעריעז.

אויפ'ן וואסער טראגען זיך שיפלעך. זיי מור־מלען און וואסער ווי ליפען. מ'הערט זייי קוים. די שטימע פון דער נאטור איז אייביג, זי האט נאך געשושקעט אין אויער פון אדם און חוה. זי שושקעט איצט אין די אויערען פון די פאר ריזער אויף דעם אינזעל פון די נאקעטע. אלץ איז שטיל. די לארקעס שניידען זיך אין וואסער און מ'האט דעם איינדרוק, ווי מ'וואלט ווייס, ווייט געריסען א טוך...

* * *

א שטילער אוועגד ציהט זיך אריין אין אנצ־זעל. ס'ווערט טונקעל — טונקעלער. נאר די מענש־ליכע לייבער פינקלען ארום העל. די בוימער ארום אינזעל טוליען זי צו, כדי פאריז זאל נישט זעהן די נאקעטקייט פון די מענשען אויפ'ן אינזעל...

נ. פראנס.

DR. MED.
Ł. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקייטן
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 7–4 אווענד.

Dr. Z. Rakowski
ספצ. פאראוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן און לעטשניצע, וואָרשער 17 פון 10—11 און פון 2—5.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ - קראנקהייטען
בשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן און דערהיים פון 3–5 נאכם.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
ספעציאל ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען. מענער - שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8–2 נאכם. און פון 5–9 אוו.

Dr. med. **J. Lubicz**
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצעדוריע פון ועמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: קלאָרקאָס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע גארטעלען א. א. וו. עמפפאנגט פון 5–7 אווענד.

Dr. Różaner
הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 128-98
נעמט אן פון 8–10 פריה און פון 5–8 אווענד
ווארטע-זאל פאר פרויען.

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ
פעטריקאווער 37, 2. שט. פראנט
אנאליזען פון קאל, אורין, לייכען א. א. וו.
אורין-אנאליז - 4 זל.

וויכטיג פאר
מיליטער-פליכטיגע
עס איז ארויס פון דרוק
א בוך פון אדוואקאט יאריץ פון ווארשא
וועגען מיליטער-פליכטיגע און פאר רע-זערוויסטען. צוגענגליכער פרייז.
באר 20 גראשען
צו בעקומען ביי די צייטונגס-פערקויפער
אַלטע שטאט 1, וועלניאַנש
צעגעלניאנא 37, נעבען אייזן-געשעפט
און פאלודניאווא 2.

עלטערן!
אין מיין חדר = שולע וועלען אנגענומען נאכמיטאג
קינדער, וואס לערנען אין פאלקס-שולען צו לערנען: חומש, רש"י, תנ"ך, משניות, גמרא, תוס' פות, לערנען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריף ועלבסט צוזאמענשטעלען. ס'וועלען אויך אנגענומען אנפאנגער וואס ס'וועט אויפגעלערנט ווערן אין 5 חדשים גרינדליך דאווענען. א שטרענג - רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פרייזען.
אנגעשריבען טעגליך 4 ביז 7 אווענד.
יחיאל דוד ראזענפעלד
פלאץ וואלנאשטשי (נייע שטאט) 8,
הויף אפיציין רעכטס. 2. שט.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej)
Od Wtorku, dnia 6/5 1930 r.
do poniedziałku, dnia 12/5 1930 r.
Dla dorosłych:
„Święte Kłamstwo"
według powieści słynnej laureatki Nobla Karin Michaelis.
W rolach głównych:
Sybill Morrell i Otto Gebühr.
Dla młodzieży:
CYRKOWIEC MIMO WOLI
Komedja sportowa w 10-ciu aktach.
W roli głównej: „Slim" (Karol Dane), słynny z „Wielkiej Parady".

די מעכאנישע
שלאסערײ און שווייסערײ
פיהרט אויס זעמטליכע מאשין-רעפא-ראטורען, שווייסונגען, צופאסונג פון מאשינען-טיילען מיט גאראנטיע און :-: גינגען ביליגען פרייז :-:
J. REDER, Łódź
11 קאנסטאנטינער 11 (רוג זאכאדניא)
פריוואט-וואוינונג: גדאנסקא 20.

בעקאנטמאכונג
דערמיט מאך איך בעקאנט די ג' ה"ה סוחרים און פאברי‏קאנטען, אז פון היינט אן איז געעפענט געווארען
א נייעם עכטס-קאנסולענט-ביורא א.ג.
„VESTA" Sp. z ogr. odp.
43 צעגעלניאנא 43
וואו עס וועט ערלעדיגט ווערען אלערליי סאנדראטע ספראַ-וועס דורך דיפלאָמירטע אדוואקאטען. זאבעזיפעשטעניקס, קלויזעדעס ערלעדיגען מיר אין משך פון 2 טעג. מ ציעלע בישריפטען-ביז א אונטער דער לייטונג פון ספעציאליסטען. אינקאסא פון פראטעסטירטע וועקסלען וועלען אנגענומען אויף אייגענע קאסטען.
בעמערקונג: קלאגעס אויף אפענע חובות וועלען פונקטליך ערלעדיגט דורך אייגענע אדוואקאטען.
6760 בעראטונג — אומזיסט.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
בושעווינער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר	4½—5½
ד"ר קערשנער קינדער-קראנקה. 9-11	4½-3
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר לובימש הויט און געשלעכט-קר. 12½	1½ -
ד"ר שמירנפעלד נערווען און גאמאיגע קר.	1—2
ד"ר נאלדבלאט אויגען-קראנקה. 12½	1½—
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—5
ד"ר שפערלאווסקי פרויען- און געבורטס הילף	4½—5½

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאטלען א.א.וו. ווי פאקען-שטעכן, קינסטליכע בערג-זון-באשטראלונג ל. איבעם יעגונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפערעץ. אויך פערלאנג היינמען און שטאט. און לאבאראטאר צו הערען אב. קנומען אלע ארט אנאליזען, אויף פלעגאזשע און בלוט
אימפפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.
ד"ר לאושינסקי ספעציאליסט
צאהן-ארצט 1—10 3—6
קינסטליכע ציין, קראנען, בריקען א. א. וו.
די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

די בילעסטע מאדערנע
שייטלען
ווי אויך פערשידענע פאלעטשקעס,
אזוי ווי אייגענע האר, גוטע אויסארבייטונג צו זעהר ביליגע פרייזען,
קאנט איהר נאר בעקומען ביי
פארשזוצקא, קאמיענא 5
ווירקאפיצינע, 2-טער שטאק.

שמיטעליעריגע פרוי
זוכט בעשעפטיגונג אלס פליעגערין, ווי אויך אלס ווירטשאפטערין, ס'קען אויך זיין אויף א פאר שעה אין טאג. צו ערפאהרען
ווסכאדניא 43,
ביי דאווידאוויטש.

ענטשולדיגונג.
איך ענטשולדיג מיך ביי יצחק בוזין פאר מיין האנדלונג.
א. בערקאוויטש.

ס'איז נויטיג א שדכן
וואס פארקעהרט אין בע-סערע הייזער. אפע טען אבגעגעבן אונט. "ד.ל."

האט רחמנות!
נעכטען האב איך פאר-לוירען א בייטעלע מיט א פונט און קאליבע זלאטעס פויליש געלד, אונטערשטיצונגס-צעטעל אויס'ן נאמען שנירל האלקאחיטש, ונער-ושער b 30. דאס איז מיין גאנצע געלד וואס כ'האב גע-האט צו ראטעווען מיין קראנקע מאמע, האט רחמנות און ברענגט עס אב צו שוינדל האלקאחיטש וגערושער 30 b

Zagóbiono 2 weksle
1) z wystawienia E. Wernera, Łódź, na zł. 260.- pł. 30 czerwoa rb. na zlecenie M. Gottesdienera.
2) z wystawienia P. Bursztyna, Sokołów, na zł. 100.- pł. 15 czerwca r. b. na zlecenie M. Gottesdienera.
Łowyższe weksle unieważnia się.

איבערצוגעבען
א נעוועלב
מיט 2 וויסטעווצט
אויף קילינסקי 44
זעהר ביליג. צו ערפאהרען
קילינסקיעגא 18 וו. 23.

ס'ווערט געברויכט
א נייער
צו א שטעפער
18 ברזעזינער 18
פראנט אין נעוועלב
ביי לייזעראוויטש.

קלאנג=פילם=טעאטער
„MIMOZA"
Kilińskiego 178.
היינט און ווייטערדיגע טעג! פרעמיערע פון קלאנג=פילם
ראמאן פון א מאדערן פריילײן
שעהנע קאמעדיע אין 10 אקטען.
אין די הויפט-ראלען: אין די הויפטראלען:
COLLEN MOORE, NELL HAMILTON
אויסער-פראגראם: קלאנג=רעוועלאציע=צוגאבען.
נעכסטער פראגראם: „חתונה=מארש"
וועגען רעגען און פריי-בילעטען אונגילטיג. ניטאָ קוקענדיג אויף די גרויסע קאָסטען פון בילדער זענען די פרייזען פאר די פלעצער נישט געהעכערט. אנהויב פון די סעאנסען אין וואָכען-טעג 5.30, שבת, זונטאג און חגאות 3 30 נאכם.

REKLAMY NOWOCZESNE
MARKI OCHRONNE
DEKORACJE WYSTAW
Atelier Dekoracyjno-Graficzne
DEGE
ATELIER
71 CEGIELNIANA 71

Dr. ADAM
GRCJGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און וענערישע קראנקע ריינגונגען און ליכטבהאנדלונגען
נעמט אן פון 4—7 אין אווענט

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 72—134
נעמט אן אינדערהיים פון 2-3 פ. מ. פון 7-9 נ. מ.
אין קליניק „סאנאטא"
אגראדאווא 10 פון 12-1

רעכער
מאשינאָווע
ווערען
אויסגעגעבן
גארדמאן ציגעלגאס 29

הולך בתום ילך במה,
ומעקש דרכיו יודע
גזיל אלו וקיעי, קני כל חורש תא:
דין אלו ימי וכל מי בנישו תא:
דירי גרעא ספרי ורשמי רשו תא:
קענען נישט איבערגעבען דאס רעי-יעלקייט פון דער אלט - בעווא סטער
רעכטסקאנסולענט-ביורא פון ה'
מאנעלא, פיעטריקאווער 17
(זאכאדניא 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געהי-מטענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפע-לאציעס, ארוואלאניעס, סלאַוזולעס, זאבעזיפעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות און אורושאנד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג ד. מאנעלא,
פעטריקאווער 17.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועו-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-סאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכם.
נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-ציטער פאר פרויען. -
וויזיט 3 זל.

צאהן-ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אן פון 10–2 און פון 4–7

LEKARZ DENTYSTA
ש. ליבערמאן
ציין=כירורג
11 ליסטאפאד (קאנסטאנטינער) 46, טעל. 172-06.
נעמט אן פון 1–7 אווענד
צו לעטשניצע - פרייזען.

Dr. Med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 פארמ. און פון 5–9 אווענד
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

טליתים=פאבריק
אויסארבייטונג פון וואָלענע, האלב-וואלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאלאמעיצער, ווי אויך טליתים קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי
א. ח. ציטרינאוווסקי, קאמיענא 1,
אין טויער, פארטער, קומט איבערצייגט אייך! ס'וועלען אויך אנגענומען אלטע טליתים צום שווענקען!

אבאנאמענטס=פרייז: אין לאָדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראָגען א היים; אויף דער פראווינץ 6–זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען=פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60– „ „ „ „ 4 „
נאך'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18– „ „ „ „ 8 „
פאר א מילימעטער-שורה: ויסעז דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufm…
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.